

fužinar

GLASILO RAVENSKIH ŽELEZARJEV

Leto XIV

Ravne na Koroškem, 29. aprila 1977

Št. 9

1. maj — praznik dela

Leto 1868 je leto pokolov, demonstracij, a tudi kakovostnih sprememb, ki jih je izbojeval proletarijat. V spomin na krvave demonstracije v Chicagu so delavci vsega sveta proglasili 1. maj za praznik dela. Če torej sežemo v zgodovino, vidimo, da se prvi maj veže na pomembne dogodke. Potem so sledili časi, ko so njegovo praznovanje zatirali, preganjali tiste, ki so mu hoteli dati vsebino delavčevih hotenj.

Po Evropi so vihrale zastave nacistične Nemčije in nasilje je vzbujalo neizpovedljivo grozo, pa vendar ljudje niso klonili, še bolj so se strnili v boju za svoje pravice, za človečanstvo. Da, imeli so ideale in zato so tudi v najtežjih trenutkih ostali zvesti 1. maju, domovini, človeku.

Danes ni več velikih demonstracij, tajnih zborovanj in gorečega kljubovanja tistim, ki so se kot pijavke zažrli v delavstvo, da bi jih do smrti izmučili, preden bi jim nehali služiti. Praznik zdajšnjosti dobiva novo vsebino in nove razsežnosti. Vsebinsko so naši prazniki razdeljeni na dva dela: za petične je to le prost dan, ki se namnoži v ves teden in je preživet kar se da udobno ob morju, a najbolje v kakšni tuji deželi — torej so prazniki zanje le sredstvo za dosego neke vrste užitkov ali pa celo za postavljanje pred tistimi, ki tega ne premorejo. Kako klavarno!

Težaki ta dan počivajo ali tudi ne, kmete kliče zemlja, ki nikoli ne vpraša, je praznik ali ni, je kdo, ki bo delal ali ne. Nekateri se dolgočasijo, ker si ne znajo smiselno razdeliti časa. Otroci?

Ti so morda še najbolj srečni. Neobremenjeni so in zato v svoji veliki preproščini občutijo praznike na svojstven način še najbolj živo. To je ena plat vsebine, ki bi ji lahko rekli tudi skomercializirana vsebina praznikov, zaradi česar dobe okus po banalnosti, a ne le to. V resnici je to svojevrstno, niti ne hoteno razvrednotenje nečesa velikega. Kdo je sposoben zamisliti se nad tem, poiskati vzroke za tako nelepo podobo? Pa prazniki menda le niso namenjeni zgolj zabavi? So stvari, ki čakajo na razrešitve v nas samih, so misli, ki jih je treba domisliti in kdaj je treba najti tudi čas, da se ozremo po sebi in drugih globlje, kot to počnemo v vsakdanjkih. Napolniti praznike tudi s takimi rečmi je bržkone smiselno in vrednejše od banalnosti, ki jih počnemo.

Bilo pa bi krivično in neobjektivno gledati vsebinskost le s te strani. Praznovanje pomembnih dni v koledarju se veže tudi na družbena dogajanja naših dni. Pri nas je nova vsebina izražena v samoupravljanju, skozi zakon o združenem delu in ustavno preobrazbo in ne nazadnje tudi za prizadevanje za ohranitev miru v svetu.

O življenjski moči samoupravljanja pričajo zabeleženi uspehi, ki smo jih dosegli na področju družbenoekonomskega in političnega spreminjanja v državi. Kljub kulturni in gospodarski nerazvitosti smo dosegli humanizacijo in demokratizacijo. Samoupravljanja si ni izmislil Tito ne katerikoli drug posameznik, pač pa se je ideja rodila med razvojem delavskega in socialističnega gibanja zato, da bi odpravili družbeno delitev na razrede, da bi izkoreninili odtujitev delavca od proizvodnih sredstev in ustvarjene presežne vrednosti, ki jo je on ustvaril, prisvajali pa so si jo tisti, ki niso delali. Ideja je postala konkretno sredstvo, ki polaga delavcu v roke možnosti vsestranskega odločanja, iskanje razrešitev in delitev ter razporejanje ustvarjenega dohodka. Uresničevanje zastavljenih nalog pa je analogno zgodovinskemu boju delavskega razreda za osemurni delavnik, za volilne pravice ipd.

Prvi maj simbolizira mladost, svežino, borbenost, svobodo, veselje — samo občutiti ga je treba tako. V resnici ni mogoče trditi, da molče prehajamo prek držav-

Izdaja odbor za informiranje in kulturno dejavnost
Železarne Ravne

Ureja uredniški odbor:
Jože Delalut, Alojz Janežič,
Marjan Kolar, Frančiška
Korošec, Ivanka Prisljan,
Jože Sater

Odgovorni urednik:
Marjan Kolar
Telefon 86 031, int. 304

Tiska ČGP Mariborski tisk
Maribor

Glasilo je po 7. točki prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčenju proizvodov in storitev v prometu (Ur. list SFRJ, št. 33/72) in mnenju sekretariata za informacije SRS, št. 421-1/72 prosto plačila prometnega davka

nih in republiških praznikov, samo dosežejo nas ne tako, kot bi bilo prav. Nesmiselno je iskati krivce temu, dokler ne pogledamo vase in si povemo, kar ni zapisano v ustavi in zakonih — gre

za neuzakonjena načela in več, gre za naš notranji svet, za sposobnost vrednotenja, kar je velikega.

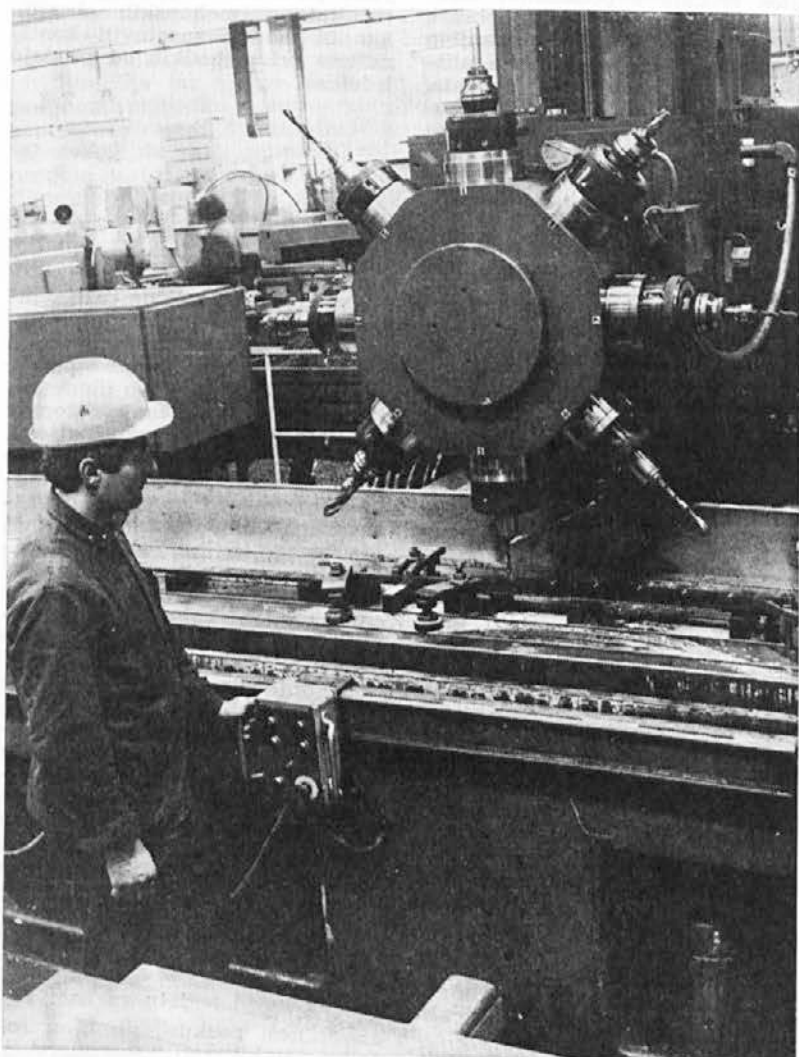
Priložnost za to ni le 1. maj, pomembno je le izrabiti jo.

Kako izpolnjujemo gospodarski načrt

Proizvodni rezultati, doseženi v mesecu marcu v obratih metalurške proizvodnje, so odločilno prispevali k prekoračitvi načrtovane mesečne skupne in blagovne proizvodnje. Navajene na slabe rezultate v letu 1976 nas je skoraj presenetil obseg proizvodnje, kakršne nismo imeli že od decembra 1974, količina opremlje-

nih izdelkov pa je sploh največja doslej. Planirano skupno proizvodnjo smo presegli za 4%, odpremljena količina izdelkov pa je bila celo za 16,7% večja od načrtovane. Prvič letos smo presegli tudi planirano realizacijo, in sicer za 1%. Odstotek prekoračitve načrta prodanih količin in

(Nadaljevanje na 2. strani)

Vsem sodelavcem čestitamo za praznik dela

IZ VSEBINE

- Anatomija dohodka
- Izvrševanje srednjeročnega plana razvoja
- Z organizirano akcijo zmanjšati bolniški stalež
- Rezultati ankete o letovanju
- Mnenja delavcev: Kako bomo letovali
- Letovanje 77
- Razmere v konstrukterski dejavnosti
- Naš intervju: Financiranje KS rešiti v merilu republike
- Vaška skupnost Leše
- Sola na Javorniku že leta 1978
- Mladi fužinar

(Nadaljevanje s 1. strani)

dosežene vrednosti sta v očitnem nesorazmerju in kažeta na neusklajeno strukturo izdelkov. Razlika je posledica manjše proizvodnje in prodaje izdelkov višje stopnje predelave, to je mehansko obdelanih izdelkov. Mehan-

ski obrati so namreč znatno zaostali za planiranimi količinami in vrednostmi. Močno se pozna manjša proizvodnja v obratu strojev in delov, pa tudi ostali mehanski obrati so izdelali in prodali veliko manj izdelkov kot predvideva načrt.

Proizvodnja v	% doseganja mesečnega načrta		% doseganje kumulativnega načrta	
	skupne proizvodnje	eksterne realizacije	skupne proizvodnje	eksterne realizacije
jeklarni	104,5	—	100,5	—
jeklolivarni	80,8	99,2	77,3	89,8
valjarni	110,0	123,7	101,1	111,3
kovačnici	96,4	107,0	96,9	108,9
jeklovleku	83,0	81,8	82,2	82,5
obratu stroj. in delov	47,3	71,6	80,5	79,8
obratu ind. nožev	38,3	79,5	86,4	69,1
obratu pnevmat. stroj.	81,3	94,1	87,6	97,6
vzmetarni	74,2	78,3	78,3	81,1
TRO	95,5	123,8	93,8	115,1
Skupaj DO	104,0	101,1	99,1	96,8

Načrt skupne proizvodnje sta presegli jeklarna in valjarna, ki prekoračujeta tudi trimesečni načrt. Zelo blizu načrta sta kovačnica in TRO. Ostali obrati pa so zaostali za pričakovani: obrat industrijskih nožev je izdelal manj nožev in ni imel v programu gredic, ki jih je za eno trimesečje izdelal že v prvih dveh mesecih, vzmetarna še vedno nima dovolj naročil, obrat pnevmatičnih strojev ima težave s stroji, v obratu strojev in delov pa je več stiskalnic pa tudi drugih izdelkov nedokončanih in bodo odpremljeni v naslednjih mesecih. Za planirano proizvodnjo zaostaja tudi livarna, ki se letos srečuje s podobnimi težavami kot nekateri drugi obrati, to je zmanjšanim zanimanjem kupcev za posamezne vrste ulitkov in spremembo asortimenta. Zaradi manjše proizvodnje ko-

vinsko predelovalnih obratov so bile interne dobave metalurških izdelkov manjše od planiranih in je več izdelkov bilo prodanih zunanjim kupcem. Zato je eksterna realizacija metalurških obratov (predvsem valjarne in kovačnice) večja, prihodek od interne prodaje pa bo manjši. Več, kot je v marcu izdelal, je odpremil tudi TRO, ki prav tako znatno presega planirano mesečno in trimesečno prodajo.

Pri oceni rezultatov prvega trimesečja moramo upoštevati, da proizvodnja metalurških obratov v poletnih mesecih zaradi predvidenih generalnih remontov ne bo takšna, kot je sedaj. Pričakujemo pa lahko boljše proizvodne rezultate v mehanskih obratih, kar bi moralo zagotoviti kontinuiteto pri prihodkih od prodaje izdelkov.

Z. I.

Anatomija dohodka

Skromna rast in negospodarna delitev družbenega proizvoda, zniževanje dohodka ter pad produktivne sposobnosti združenega dela, selitev dohodka v negospodarske sfere in v proizvodnjo široke porabe so značilnosti poslovanja leta 1976. V slovenskih železarnah je realna akumulacija padla za eno četrtino. Vse je treba storiti, da se vrnemo v tirnico srednjeročnega načrta.

Nahajamo se v času velikega preštevanja in analiziranja rezultatov poslovanja v letu 1976. V združenem delu, organih gospodarske zbornice, sindikatih, družbenopolitičnih skupnostih in celo v osrednjih političnih forumih se razčlenjujejo sklepi računi, ugotavljajo uspehi, a še z večjo pažnjo obravnavajo odstopanja od začrtane poti kakovostne krepitve našega gospodarstva. Nervoza ni naključna, saj je lansko leto bilo prvo leto petletnega obdobja 1976 do 1980, vsak spodrsrlaj v količini proizvodnje in strukturi naložb, v blagovnih ter denarnih tokovih pa se lahko neprijetno maščuje pri dinamiki celotnega srednjeročnega obdobja.

Ze med letom smo ugotavljali, da prizadevanja za stabilizacijo

ne spremlja dinamična rast, temveč stagnacija proizvodnje, navedenost za substitucijo uvoza in zlasti povečanje izvoza pa je vendar kazala resnično dobre rezultate. Tudi znižanje stopnje inflacije, ki je bila razpolovljena, je bil očiten uspeh, ugoden pa je bil tudi učinek predpisov o obvezni poravnavi sprejetih obveznosti na likvidnost organizacij združenega dela. Zaključni računi pa so nam odkrili precej več, tudi to, kaj smo dosegli v načrtovanem kakovostnem premiku naše proizvodnje in gospodarjenja. Mnogo tistega, kar med letom ni bilo problematično, v dohodku zaključnih računov daje drugačno podobo. Znižani dohodek je zmanjšal uspeh brzdanja inflacije, odstopanje od načrtovane strukture delitve družbenega proizvoda je dodatno znižalo reprodukcijsko sposobnost gospodarstva, nizka rast proizvodnje in zaostajanje razvoja načrtovanih dejavnosti pa so upravičeno povzročili resno zaskrbljenost.

Odklon od petletnega načrta

Vsi naši poskusi, da bi v reformi, stabilizaciji gospodarstva, zmanjševanju inflacije in urav-

novešenju zunanjetrgovinske bilance prišli suhi prek vode, so ostali brez uspeha. Ni borbe brez žrtve in ranjenih ter tudi reformiranja gospodarjenja ni možno speljati brez velike samoodpovedi in naporov. Rešitve ni v oblikovanju lepih resolucij, temveč le v konkretnem delu v tovarnah, v združenem delu in zavestnem usmerjanju pridobljenih materialnih dobrin za doseganje zastavljenih stabilizacijskih ciljev.

Spomnimo se leta 1965, ko smo zaorali ledino reforme. Kljub prisegam, da bomo sprejete cilje dosegli, in kljub dobri volji vseh, ki je vladala na štartu, so nas napor hitro omajali, neobdelana zemlja nam je bila pretrda in inflacija je zopet postala naša tolažilna »rešiteljica«. Tudi srednjeročni načrt za obdobje 1971 do 1975 je vseboval reformne sestavine, napovedoval strukturalne premike in dinamično rast ob stabilnejšem gospodarstvu. Na žalost so rezultati tudi tega petletnega obdobja bili daleč od načrtovanih ciljev, prava kriza pa je nastala v bilanci zunanjetrgovinskega prometa. Primanjkljaj se je stalno povečeval, leta 1975 pa smo z izvozom pokrili le še dobro polovico našega uvoza, Slovenija pa le 48 %.

V petletno obdobje 1976 do 1980 smo vstopili z velikimi ambicijami. Res je, da se je načrtovanje nekoliko zavleklo, sredi prvega leta novega srednjeročnega obdobja pa smo že razpolagali z zveznim in republiškim družbenim planom, ki načrtujeta stopnjo rasti družbenega proizvoda, odpravljanje strukturalnega neskladja gospodarstva, izenačevanje območne razvitosti, znižanje zunanjetrgovinskega primanjkljaja in uravnovešanje plačilne bilance, stabilnejše cene, jačanje dinarja in skladno rast življenjske ter družbene ravni. V pred osmimi meseci sprejetem družbenem planu SR Slovenije za obdobje 1976 do 1980 je predvideno povečanje družbenega proizvoda celotnega gospodarstva od 82 milijard, doseženih leta 1975, na 110 milijard leta 1980, kar je 6 % letna rast. Plan dalje predvideva, da bo v strukturi družbenega proizvoda delež za naložbe in osnovna sredstva povečan od 17,8 na 19 %.

Prvo leto petletnega obdobja 1976 do 1980 je že za nami, rezultati, ki smo jih dosegli, pa so taki, da so omajali temelje celotne zgradbe družbenega načrta. Namesto 6 % smo v Sloveniji dosegli le 2,9 % rast družbenega proizvoda celotnega gospodarstva in še to z neugodno strukturo. Naše zadovoljstvo, da smo v tem letu delež pokrivanja uvoza z izvozom dvignili na 72 % in znižali inflacijo na okrog 10 %, sta nam zagrenila predvsem padec dohodka in znižana reprodukcijska sposobnost gospodarstva. Nižja inflacija rezultira v nižjem dohodku, nižji uvoz je v glavnem plod restriktivskih ukrepov, zboljšana likvidnost pa je učinek zakonskega predpisa. Kakovostnih premikov, kot so resnično zniževanje stroškov proizvodnje, strukturalno izboljševanje gospodarstva, usklajevanje porabe ter povečanje reprodukcijske sposobnosti organizacij združenega dela v tem letu torej nismo dosegli. Edini pravi gospodarski uspeh je povečani izvoz, ki je

leta 1975 v primerjavi s predhodnim letom bil 20 % večji.

S takimi rezultati se ne odmikamo samo od petletne dinamike rasti družbenega proizvoda, temveč žagamo tudi vejo, ki naj bi krepila gospodarski potencial. Nizka gospodarska rast in avtonomno poviševanje osebnih dohodkov, skupne ter splošne porabe so tako znižali akumulativnost proizvodnih organizacij združenega dela, da smo v resni nevarnosti, od kod črpati sredstva za predvideni razvoj.

V SR Sloveniji smo v letu 1976 družbeni proizvod v primerjavi s predhodnim letom nominalno povečali za 15 %, osebni dohodki, skupna in splošna poraba pa so porastli za 22,9 %. V tem razkoraku se jasno vidi odstopanje od planskih proporcij, saj bi te vrste porabe morale rasti počasneje od družbenega proizvoda. Ponovila se je praksa iz prejšnjih let, ko so osebna in skupna poraba šle svojo pot in znižanje poslovnih sredstev v združenem delu je samo neizbežna posledica takega gibanja.

Zanimivo je, da glavni odkloni prihajajo iz neproizvodne sfere. To velja tako pri gibanju zaposlovanja kot pri rasti osebnih prejemkov. Kaže, da združeno delo samo nima moči upreti se razraščanju negospodarske sfere, četudi ta neposredno duši njegovo rast. Vsi se bodo morali zavdati, da življenje ni samo sladkost, temveč je tudi trdo delo.

Priznati moramo, da sta se nam življenjska in družbena raven dvignili nad stopnjo družbene produktivnosti. Lani sta prvi dve rastli, produktivnost pa je padala. Vse ceste in parkirišča so polna avtomobilov, kot da smo v Indiji Koromandiji. Socialne in razne druge dajatve smo razvili do take dimenzije, da prisotnost na delu prinaša več kot njegova učinkovitost. Tudi vzpodbujanje proizvodnje izdelkov osebne porabe smo z raznimi načini kreditiranja tako razširili, da je proizvodnja sredstev za delo in investicijske opreme ostala v podrejenem položaju, kar je v nasprotju z intencijami srednjeročnega načrta. To pomeni, da ni problematična samo nizka stopnja rasti družbenega proizvoda, temveč tudi njegova struktura.

Železarne niso bile izjema

Delavci Slovenskih železarn so v svojih tovarniških glasilih sprotno seznanjeni o gibanju proizvodnje v delovnih organizacijah in za celotni sozd. Tudi glavni, zlasti naturalni dosežki v celotnem lanskem letu so že januarja bili objavljeni. Delavci v tozdih so na zborih obravnavali tudi svoje zaključne račune in zaključne račune delovne organizacije, kateri pripadajo, manj pa je znanega o zbirnem zaključnem računu celotnega sozda SZ.

Gibanje proizvodnje, porabljenih sredstev blagovnih in denarnih tokov ter doseženega dohodka v SZ ne kaže nič specifičnega, vse je bilo pogojeno s splošno jugoslovansko stvarnostjo. Kar nam je najmanj všeč, je padec proizvodnje jekla, blagovne proizvodnje, prodaje in logična posledica takega gibanja padec realne vrednosti dohodka in akumulativnosti delovnih organizacij Slovenskih železarn. Osnovne značilnosti zbirnega za-

ključnega računa SZ so: nižja proizvodnja, za eno četrtno nižja realna reprodukcijska sposobnost, a poslovnih izgub ni. Smo sozd, ki nima izgub, v katerem v nobenem tozdu niso obvezeni sanacijski posegi, a je vendar v dohodku toliko osiromašen, da so srednjeročni razvojni načrti v resni nevarnosti.

Potem ko je bila lansko leto stagnacija proizvodnje očitna, so se z improvizacijskimi ukrepi v obliki kreditov dajale injekcije za pospešitev porabe, pri tem pa se je domače povpraševanje po-

večalo le za blago široke porabe, oživila je predelovalna industrija, ki je vplivala na to, da smo v Sloveniji v celem letu družbeni proizvod realno vendar povečali za 2,9 %, ali na žalost ob znani proizvodnji investicijskega blaga in sredstev za delo, kar je neposredno vplivalo tudi na porabo jekla in drugih izdelkov Slovenskih železarn. Povečani izvoz je delno kompenziral znižano prodajo doma, ni pa v celoti rešil problema plasmaja izdelkov.

Podrobni dosežki SZ v letu 1976 so naslednji:

		Indeks 75/76
— surovo jeklo	777.567 ton	98
— blagovna proizvodnja	713.006 ton	96
— eksterna realizacija	7.436,5 milij. din	99
— izvoz	44.555.600 \$	115
— osebni dohodki bruto	1.282,5 milij. din	123
— bruto akumulacija	812,7 milij. din	91
— družbeni proizvod	2.746,3 milij. din	106
— število zaposlenih	16.887 delavcev	103

Padec produktivnosti, akumulativnosti ali reprodukcijske sposobnosti je v Slovenskih železarnah kljub prednosti, ki jo ima proizvodnja jekla v družbenem planu, torej očitna. To se vidi tudi iz gibanja družbenega proizvoda. Medtem ko je ta v Sloveniji lani nominalno bil 15 % višji kot leta 1975, je v Slovenskih železarnah porasel le za 6 %.

Pregled dosežkov po dejavnostih znotraj sozda SZ prav tako kaže splošna odstopanja od intencij družbenega plana. Železarne so bruto akumulacije dosegle 701,8 milijona din ali 89 %, predelovalci pa 107,7 milijona din ali 112 %. Med železarnami je izjema le Železarna Ravne, ki je bruto akumulacijo povečala za 17 %, med predelovalci pa Tovil, ki je v bruto akumulaciji za letom 1975 zaostal za 14 %. Največji padec bruto akumulacije je bil na Jesenicah, in to za 24 %, kar je predvsem odraz strukture proizvodnje.

Zanimiva je korelacija dohodka in izvoza. Na splošno se trdi, da izvoz znižuje dohodek, kar pa velja le takrat, če se blago lahko doma proda, ko so običajne cene višje, nikakor pa to ne velja za proizvodnjo, ki doma nima kupca. Tudi v Slovenskih železarnah je izvoz največji uspeh leta 1976. Na zaposlenega so izvozile za 2.683 \$ blaga ali 12 % več od leta 1975. Največji izvoz med železarnami 3.180 \$ na delavca je dosegla Železarna Ravne, ki ima relativno najvišjo bruto akumulacijo. Podobno pa velja tudi za predelovalce. Veriga Lesce, ki je lani izvozila za 4.396 \$ izdelkov na delavca, je imela bruto akumulacijo 23 % višjo od predhodnega leta. Tudi Plamen Kropa, ki je lani izvozil celo za 9.792 \$ blaga na sodelavca ali 29 % več od predhodnega leta, je imel 10 % višjo bruto akumulacijo od leta 1975.

Res je, da to še ni končna resnica. Razlike so med izdelki črne metalurgije in predelanim jeklom, valjanimi izdelki in stroji ter strojnimi deli, dalje med izvozom v države SEV in izvozom v zahodne razvite države. Velja pa vendar eno: izvoz bogati in širi prodajo Slovenskih

železarn, zato je odločitev, da ga moramo stalno povečevati, pravilna. To se je dobro pokazalo zlasti sedaj, ko recesija pesti tudi jugoslovansko gospodarstvo.

Povratak na začetno tirnico

Nahajamo se v drugem letu petletnega obdobja 1976 do 1980. To leto bo odločilno, ali bomo uresničili osrednje naloge srednjeročnega družbenega načrta tako na področju samoupravne preobrazbe po zakonu o združenem delu in drugih sistemskih predpisih kot v materialni sferi, kjer naj bi ulovili dinamiko rasti družbenega proizvoda. Družbeni proizvod, njegova rast in struktura sta pogoj za doseganje vseh drugih načrtovanih ciljev, od naložb v razvoj, do povečevanja osebne, skupne in splošne porabe.

Gospodarski rezultati v letu 1976 nas morajo strezniti in s skupnimi naporami moramo ponovno uravnovesiti delitev družbenega proizvoda. Vemo, da se je nečemu odpovedati zlasti v sferi življenjske in družbene ravni težko, zato bi rešitev morali prednostno iskati v povečevanju proizvodnje in le v manjšem obsegu v drugi strukturi delitve družbenega proizvoda. Ker smo v preteklosti izhod iz zagate običajno iskali po liniji najmanjšega odpora, se moramo sedaj resno baviti s takimi rešitvami, ki vodijo k rentabilnejšemu in učinkovitejšemu delu, boljše izkoriščanju proizvodnih zmogljivosti, smotnejšemu investiranju in ne nazadnje k optimalnejši delitvi realnega družbenega proizvoda. Na poti poviševanja dohodka, ki naj bi nas rešil vseh nadlog, pa nam pretijo tri nevarnosti:

Prva nevarnost je v povišanju cen. Ni dvoma, da so prodajne cene pomemben faktor dohodka, res pa je tudi, da ga je z dviganjem teh možno brez truda povečati. Težje pa je dohodek povečevati z ekonomiziranjem proizvodnega procesa, specializacijo izdelkov, povečanjem produktivnosti, enostavno s kakovostnimi gospodarskimi prijemi. Povišanje cen nas neizbežno vodi k zniževanju vrednosti dinarja in v strugo inflacije z vsemi njenimi

posledicami. Zavedati pa se je treba, da združeno delo pri zahtevah po dvigavanju prodajnih cen ni osamljeno, podpirajo ga vse tiste strukture, ki so na dohodku gospodarstva zainteresirane, zato je razumljivo, zakaj taka moč pritiska. Samoupravna družba mora imeti toliko življenjske moči, da se lahko uspešno upre vsem poskusom brez ustvarjalnega dela priti do dohodka. Inflacija je poživilo. Če ga je malo, požene kri po organizmu; če ga je preveč, pa postane škodljivo in življenjsko nevarno. Inflacija pomeni neprestano razlaševanje v združenem delu, ogrožanje socialnega položaja delavca, dušenje varčevanja, vzpodbujanje nekoristne porabe in prej ali slej povzroči devalvacijo valute z vsemi posledicami.

Druga nevarnost je napad na izvoz. Splošno je še razširjena zmotna trditev, da izvoz znižuje dohodek, da je nedonosen in zato neposreden vzrok za dohodkovne težave. Ni težko utemeljevati, zakaj moramo izvažati. Prvo zaradi tega, ker brez izvoza ni uvoza, drugo, ker izvoz izboljšuje izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti, tretje, ker omogoča transfer znanja, izkušenj in tehnologije ter dalje, ker je merilo naše resnične ekonomičnosti proizvodnje. Dokler naši športniki samo medsebojno tekmujejo, kaže, da so dobri, drugače pa je takrat, ko se srečajo s svetovno elito. Tudi delovne organizacije se na zunanjih trgih srečujejo s svetovnimi ekonomskimi dosežki.

Domači tržni prostor je preozek; to še posebej velja za obsežne zmogljivosti izdelkov široke porabe, zato moramo zlasti v Sloveniji po vseh mogočih linijah vzpodbujati izvoz in napraviti vse, da bo njegov delež v skupnem prihodku gospodarstva neprestano raste. Zmotno bi bilo zahtevati, da bi izkupiček od prodaje v tujino moral proporcionalno pokrivati vse poslovne stroške in dajatve, v vsakem primeru pa izvoz pomeni prihodek, ki ne zmanjšuje, temveč povečuje dohodek. Če bi te logike ne bilo, bi se tudi druge države izvozu odpovedale.

Tretja nevarnost so družbeni privilegiji za tozde oziroma delovne organizacije s poslovnimi izgubami. Že se poskuša sredstva poslovnih bank, zavarovalnic, rezervnih skladov in podobno brez široke verifikacije združenega dela prednostno kanalizirati za pokrivanje in sanacijo poslovnih izgub. Brez anatomije dohodka,

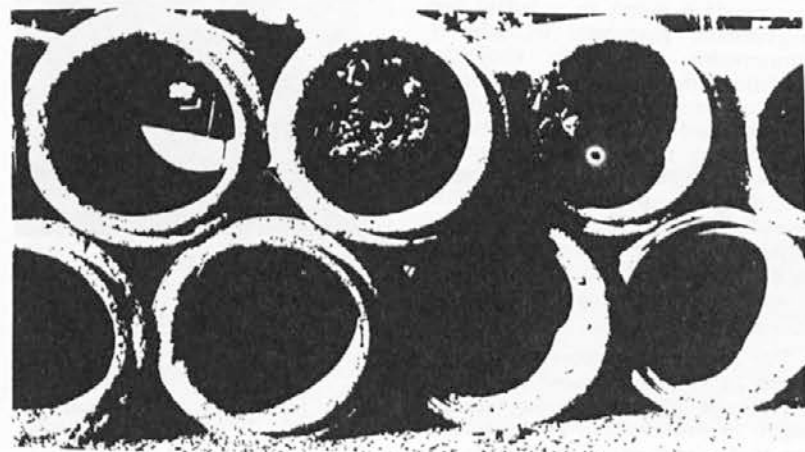
ugotavljanja njegovega padca in vzrokov za splošno znižanje akumulativnosti tozdev ni možno združena sredstva solidarnostno usmerjati le na tiste, ki čakajo na družbo. Ocena gospodarjenja znotraj organizacij združenega dela bi smela biti edini kriterij za solidarnostno intervencijo.

Splošno je poznano, da v naši praksi do sedaj višina osebnih dohodkov ni bila odvisna od dohodka. Imamo primere, ko imajo delavci v tozdi s poslovno izgubo višje osebne prejemke od tistih s presežkom dohodkov. Imamo vrsto primerov, ko so se delovne organizacije z naporom za zajemanje notranjih rezerv, zvestnim zadrževanjem osebnih dohodkov in notranjo solidarnostjo kljub objektivno pogojnemu padanju dohodka izognile izgubam. Poseben problem pa je usmerjanje dohodka poslovnih bank za pokrivanje izgub združenega dela.

Leto 1976 je bilo značilno po preobratu na področju likvidnosti. Zlasti tiste delovne organizacije, ki so v prejšnjih letih svoja sredstva vezale pri kupcih in imele velike terjatve, so lani naenkrat dobile plačano blago. V Slovenskih železarnah so terjatve padle za 740 milijonov din. Sredstva na žiro računih so se zato povečala in se pojavila v poslovnih bankah na vpogled z nizko obrestno mero. V Ljubljanski banki je delež združenega dela v bilančni vsoti stalno padal, lani pa se je povišal od 32 % na 36 %. Ker so poslovne banke tako poceni pridobljene sredstva posredovale gospodarstvu v obliki kreditov po običajni obrestni meri, je nastal v bankah nepredvideno visok dohodek; v delovnih organizacijah, ki so prej od terjatev prejemale zamudne obresti, kar zlasti velja za železarne, pa je bil proces obraten.

Nekateri so prepričani, da je del presežka dohodka bank treba vrniti tistim organizacijam združenega dela, ki jih je banka kreditirala, obstaja pa tudi druga logika, da ga je treba vrniti tistim, ki so sredstva varčevali in v bankah združevali. Združevanje sredstev v banki je pogoj financiranja tekočega poslovanja in razvoja, zato sta vzpodbuda in motivacija vlagateljev pomembna.

Vemo, da so vsa razpoložljiva sredstva premajhna, da bi gospodarstvu vrnila znižano reprodukcijsko sposobnost, vrnejo jo lahko le povečani družbeni proizvodi, rast stopnje razvitosti in odgo-

Daljnogledi

varjajoča delitev narodnega dohodka. Vse je zato treba napraviti, da se bo vzpodbujanje tvor-nega dela in ustvarjanja dohodka povečevalo. Inflacija, izkoriščanje deviz brez sodelovanja pri izvozu, podpiranje slabih gospodarjev in podobno, je izkoriščanje prizadevnih in ustvarjalnih, zato ne bi smeli biti svojina samoupravne družbe.

Lahko bi govorili še o eni nevarnosti, to je o strahu pred težo uresničevanja družbenega plana Slovenije in dogovora o temeljnih tega dokumenta za obdobje 1976 do 1980. Res je, da smo veliko časa že izgubili in da tudi prvo četrletje še ni prineslo velikega preobrata in da nas še pestijo velike težave, pa vendar, prej ko bomo pljunili v roke, več bomo do konca sedanjega srednjeročnega obdobja dosegli. Važno je predvsem, da ne izgubimo izpred oči temeljnih ciljev za leto 1980: povečanje proizvodnih zmogljivosti od energije, surovin, reprodukcijskega materiala, hrane do izdelkov predelovalne industrije. Temeljito bo zato treba realno povečati dohodek in v delitvi družbenega proizvoda pustiti plodove predvsem tistim, ki jih pridelujejo, da bi po novi setvi dajali še boljše letino.

Tudi za nas, ki delamo v ozdih in skupnih službah Slovenskih železnar, veljata ista logika in dolžnost. Prvo leto uresničevanja sporazuma o temeljnih srednjeročnega načrta proizvodnje in razvoja nismo dosegli predvidenih ciljev. Za dinamiko rasti smo zastali od proizvodnje surovega jekla do gotovega blaga in skupnega prihodka ali iztržka od prodaje. Najbolj smo se petletni liniji približali v izvozu in predvidenih investicijskih naložbah.

Začetek drugega leta petletnega obdobja 1976 do 1980 nam še ne vliva velikih upov. Nimamo še zbranih podatkov za prvo četrletje, vendar z rezultati prvih dveh mesecev ne moremo biti zadovoljni. V primerjavi z gospodarskim načrtom smo dosegli: surovega jekla 133.049 ton ali 99 %, gotovega blaga 119.690 ton ali 94 %, fakturirali 1.268,6 milijonov din blaga in storitev ali 85 %, izvoza pa 5 milijonov dolarjev ali le 61 % gospodarskega načrta.

V letošnjem letu imamo torej izredno obsežne in pomembne naloge. S široko akcijo v vseh tozidih, DO in skupnih službah moramo povečati materialno ustvarjalnost, kakovostno zboljšati proizvodnjo, okrepiti konkurenčno sposobnost, povečati obseg prodaje doma in v tujini ter pravočasno zasnovati in izdelati ekonomsko učinkovite projekte srednjeročnega razvoja. Enako pomembne pa so tudi naloge uveljavljanja zakona o združenem delu, razvoja dohodkovnih odnosov in uresničevanja pogojev, ki bodo delavcem v tozidih resnično omogočili, da bodo razpolagali z ustvarjenim dohodkom in ga v svobodni delitvi ter združevanju uporabili za boljši jutrišnji dan.

Vse to pomeni korekturo odklona in vračanje nazaj v tirnico petletnega plana razvoja tehnologije in proizvodnih zmogljivosti ter rasti družbenega proizvoda.

Gregor Klančnik

MNENJA DELAVCEV:

Kako bomo letovali

V tem času običajno že razmišljamo, kam bomo odšli na zaslužen letni počitek. Zato je tudi komisija za letovanje pri sindikatu pred nedavnim izvedla anketo, s katero je hotela izvedeti, kje in kdaj si delavci v železnari želijo letovali. Tudi mi smo tokrat dali v naši rubriki besedo delavcem, ki so spregovorili o letošnjem letovanju. Takole pravijo:

Romana Škrubej, rezkalka v valjarni:

»Doslej sem z družino letovala precej nižje ob Jadranu. V tem letu pa sem se odločila, da bomo šli na planine. O našem domu v Portorožu ne morem kaj reči, saj doslej še nisem bila v njem. Sodelavci pa so mi povedali, da v njem ni vse tako, kot bi moralo biti. Precej so se pritoževali nad čistočo in razvedrilom. So pa dokaj hvalili hrano, ki je baje zelo dobra. Lani so bili zelo zadovoljni z organizirano rekreacijo. Za planine sem se odločila zato, ker se človek naveliča enega kraja. Zanimivo je menjavati kraje dopusta, še posebno pa se mi zdi v redu, če greš enkrat na morje, drugič pa v planine.

Mogoče je sistem anketiranja delavcev zelo dober, saj le tako lahko izvedemo mišljenje večjega števila ljudi. Seveda pa taka anketa odkrije tudi tiste skrite želje delavcev, ki do sedaj niso bile znane komisiji za letovanje. Koliko mi je znano, je anketa pokazala, da pač vsi hočemo letovali na morju v glavni sezoni. Prav s tem pa se ne strinjam. Mislim, da bo morala komisija pri razdelitvi portoroških in drugih kapacitet upoštevati za glavno sezono tiste delavce, ki imajo šoloobvezne otroke. Do sedaj mi še ni bilo treba varčevati za letni dopust. Kolikor pa bo šlo naprej z draginjo, bomo delavci

ob Jadranu predvsem zaradi bolj stabilnega vremena. Vzroki za letošnjo odločitev: bližje je in ceneje! Prvič sem bil v našem domu leta 1970. Takrat mi je bilo všeč. Danes pa pravijo marsikateri delavci, da ni preveč v redu čistoča, je pa baje dobra prehrana. Kolikor vem, smo za letošnje redno vzdrževanje doma namenili samo dvajset starih milijonov din, kar je precej premalo, saj so potrebe v domu večje. Ker so delavci hvalili lansko organizirano rekreacijo, jo je treba ohraniti tudi letos.

Menim, da je pametno menjavati kraje letovanja, saj tako človek spozna širšo domovino. Baje rezultati ankete komisije za letovanje kažejo, da večina delavcev želi letovali le v glavni

Tone Navodnik

sezoni. Taka odločitev se mi ne zdi dobra, posebno še, ker naši delavci skoraj ne poznajo zimskih počitnic. Verjetno bomo morali v bodoče organizirati tudi zimski dopust, saj je med nami precej ljubiteljev belega športa.

Letovanje ob našem Jadranu je z leti postalo dokaj drago, marsikateremu delavcu zato že onemogočeno. Zato mislim, da je sistem varčevanja za letni ali zimski dopust v redu. Tudi sam sem prišel do zaključka, da je smotno vsak mesec dati na stran nekaj denarja za dopust!

Irena Božič, strugarka v mehanični:

»V preteklem letu sem bila v našem domu zaposlena kot sreznica tri mesece, zato ga dobro poznam. Letos ne bom šla letovali v Portorož, ker bi rada spoznala, kako je, če ti ni treba skrbeti za goste. Lani so se delavci pritoževali nad postrežbo in čistočo, nad tuši in nekaterimi sobami. Rada bi povedala samo, da je zelo težko opraviti vse delo, saj je bilo premalo strežnega osebja. So pa bili delavci zadovoljni s hrano in pohvalili so novo igrišče. Jaz sem prav v našem domu spoznala, da ima organizirana rekreacija precej prednosti pred neorganizirano, saj so se je delavci v velikem številu udeleževali. Da so se de-

Irena Božič

lavci v anketi odločili za letovanje v glavni sezoni, je po vsej verjetnosti vzrok nestabilno vreme.

Že sedaj vsak mesec hranim nekaj denarja za dopust, saj ga bo pri taki draginji treba kar precej. Pa saj tudi naš dom ni zelo poceni.

Franc Levar, vodja komunalne službe:

»Letos nameravam letovali v počitniškem domu ZZB NOV v Valovinah pri Puli. O našem domu pa takole: leta 1955, ko je naš kolektiv kupil dom, je veljal za enega zelo lepih. Vendar smo se potem do njega obnašali preveč mačehovsko. Približno v istem času je tudi rudnik Mežica kupil dom v Luciji. Kot takratni tajnik sindikalne organizacije sem sodeloval pri nakupu našega doma, pa sem si želel ogledati tudi rudniškega, ki je bil v primerjavi z našim prava razvalina. Če pa danes pogledamo oba doma, vidimo, da je rudniški res dom počitka delavcev, medtem ko pa je naš postal skoraj razvalina. Čudim se, da to ugotovljamo vsako leto, kritiziramo posameznike, kritiziramo vzdrževanje, naredimo pa ničesar. Tak mačehovski odnos do našega doma ni opravičljiv. Če ga bomo adaptirali, nujno moramo hkrati zagotoviti našim delavcem in njihovim otrokom tudi varen prihod na plažo. Pohvaliti pa je treba organizirano rekreacijo.

Franc Levar

Romana Škrubej

le stežka šli na morje, saj že sedaj za marsikateriga delavca, ki sam zasluži, ni dosegljivo.

Tone Navodnik, šef nabave:

»Letos bom z družino letoval v našem portoroškem domu. Prejšnja leta sem letoval precej nižje

Jože Lah

Kako letovati je stvar posameznikov in njihovih družin. Seveda je zaradi spoznavanja krajev in zblíževanja med ljudmi treba občasno tudi letovati v katerem drugem kraju. Mislim, da je teh možnosti sedaj v našem združenem podjetju precej.

Ni treba, da bi vsi letovali v glavni sezoni, saj sta ugodna še junij in prva polovica septembra. Zato bi naj starši, ki imajo šoloobvezne otroke, letovali v počitniškem kraju, drugi pa junija in septembra. Glede na draginjo in štiričlansko družino moram smotrno varčevati za letni dopust.

Jože Lah, stiskalec v kovačnici: »Več let zapored letujem z družino v Puli in bom najbrž tudi letos. Naš dom ne more biti v ponos delovni organizaciji, kot je železarna. Sem za menjavo krajev letovanja, če mi dopuščajo sredstva, seveda pa vem, da je dobro občasno iti v kak drug kraj ob morju ali v planine.

Vsako leto predlagamo za brezplačni dopust socialno šibke in zaslužne delavce. Precej teh se je odpovedalo morju, saj lahko gredo samo v pred sezoni ali po njej. Med njimi je precej takih, ki imajo tudi šoloobvezne otroke. Mislim, da bomo morali tudi zanje rezervirati nekaj prostih mest v glavni sezoni.

Tudi jaz moram delno varčevati za letni dopust. Zaradi draginje si bo v prihodnje marsika-

teri delavec lahko privoščil morje le, če bo vse leto varčeval za dopust.

Jože Slivnik, strojni ključavničar:

»Tudi v tem letu nameravam z družino letovati na morju. Preteklo leto sem bil na Pagu, kjer mi je bilo zelo všeč. Bil pa sem že tudi trikrat v našem domu v Portorožu. Kapacitete doma so za naš kolektiv precej premajhne, saj mora človek predolgo čakati, da zopet pride na vrsto. Dom bi morali tudi že davno adaptirati. Prava škoda je,

da iz leta v leto samo predlagamo ureditev. Še posebno mi je pri našem domu všeč lega, ki omogoča izlete in rekreacijo. Naredimo pa enkrat tako, da ne bodo samo nekateri letovali v najbolj toplih mesecih. Prav bi bilo, da se ta krog obrne. Za letovanje z družino moram varčevati, saj sam zaslužim. Je pa res, da je tudi v našem domu postalo že kar precej drago letovanje. Mor-da bi sindikalna lista le povečala letni regres, s čimer bi marsikomu omogočili letovanje na morju.

F. Rotar

LETOVANJE '77

Odbor za splošne zadeve je na zadnji seji v tej mandatni dobi med drugim obravnaval in potrdil predlog programa letovanja, kapacitet prenočevanj, cene in razpored izmen v počitniškem domu v Portorožu za leto 1977.

V počitniškem domu v Portorožu bomo letos imeli 75 ležišč. Sklenjeno je tudi nekaj pogodb z zasebniki, in to pri Hartmanu 8 ležišč, pri Golemacu 12, pri Knezu 10, pri Omahnu 12 in pri Aliću 11. Skupno bo dodatnih 53 ležišč v neposredni bližini doma. Na ta način bo v Portorožu možno v eni izmeni letovati 128 delavcem in članom njihovih družin hkrati. Poleg tega bodo naši delavci letovali tudi v domu železarne Jesenice v Biogradu in v domu organizacije Zveze borcev v Puli na isti način in z istimi pogoji kot v Portorožu. V Biogradu iščejo še dodatne kapacitete, 17 ležišč pri privatniku v neposredni bližini doma.

Za regresiranje vseh kapacitet sicer v času sprejema tega programa še ni bilo zagotovljenih dovolj sredstev iz nerazporejenega dela sklada skupne porabe po zaključnem računu, vendar je odbor upal, da bo do pričetka letovanja le možno najti ustrezno rešitev.

Cena oskrbnega dne v počitniškem domu v Portorožu je 120 din dnevno, v kar so všteti trije obroki: zajtrk, kosilo in večerja. Malice letos ne bo. Ta odločitev je bila sprejeta na podlagi izida ankete med delavci, ki so letovali lani v Portorožu.

Odbor je nato potrdil naslednjo ekonomsko ceno dnevnega penziona, ki znaša: za v tujini zaposlenega zakonca 140 din + turistična taksa, za zaposlenega zakonca delavca železarne Ravne in za ostale 120 din + turistična taksa, za otroke v starosti od 4 do 10 let 83 din brez turistične takse. Turistična taksa znaša 4,50 din.

Regresirana cena oskrbnega dne je naslednja: za člane delovne skupnosti, nezaposlenega zakonca, dijaka ali študenta, katerega starši so zaposleni v železarni Ravne, in upokojenca železarne 80 din + turistična taksa. Pri tem železarna regresira 40 din. Za otroke delavca železarne v starosti od 4 do 10 let 55 din. Pri tem znaša regres 28 din.

V času pred sezono in po njej za prvo in deveto izmeno je za delavce železarne, ki so upravičeni do regresiranega dne, pred-

viden 20-odstotni popust, kar znaša za delavce železarne, njihove nezaposlene zakonce, otroke in upokojenca železarne 64 din + turistična taksa. Pri tem železarna regresira 39 din.

Za otroke delavcev železarne v starosti od 4 do 10 let 44 din, železarna regresira 39 din.

Za drugo izmeno pa velja 10-odstotni popust, kar znaša za delavce železarne, nezaposlene zakonce, otroke delavcev železarne in upokojenca 72 din + turistična taksa, železarna regresira 48 din. Za otroke delavcev železarne v starosti od 4 do 10 let 50 din, železarna regresira 33 din.

Odbor je potrdil tudi cene prehodnih uslug v domu. Polni obrok — zajtrk znaša po ekonomski ceni 14 din, za delavce železarne 11 din, kosilo 61 din, za delavce železarne 55 din, večerja 40 din, za delavce železarne 34 din ali vsi trije obroki po ekonomski ceni 115 din, za delavce železarne 100 din. Zmanjšani obrok po ekonomski ceni 78 din, za delavce železarne 70 din.

Na odboru je bilo dogovorjeno, da se poleg letovanja v Portorožu regresira tudi letovanje v domu železarne Jesenice v Biogradu in v domu zveze borcev v Puli. Kolikor bi prišlo med letom do podražitev, ki bi vplivale na strukturo cene, se bo povečalo regresiranje in ne lastna udeležba.

Za letovanje v letu 1977 v Portorožu so bile določene naslednje izmene:

1. izmena od 11. junija do 20. junija
2. izmena od 21. junija do 30. junija
3. izmena od 1. julija do 10. julija
4. izmena od 11. julija do 20. julija
5. izmena od 21. julija do 30. julija
6. izmena od 31. julija do 9. avgusta
7. izmena od 10. avgusta do 19. avgusta
8. izmena od 20. avgusta do 29. avgusta
9. izmena od 30. avgusta do 8. septembra

Predvidoma naj bi v prvi, deveti in delno v drugi izmeni letovali tisti, ki jim bo po različnih kriterijih dodeljeno brezplačno letovanje. To so zlasti:

— delavci, ki so bili upokojeni po 1. aprilu 1976, in tisti upoko-jenci, ki iz upravičenega razloga te bonitete niso izkoristili v letu 1976 (14 + 4);

— delavci, ki delajo v težkih pogojih dela, in zaslužni delavci (80) na podlagi usklajenih predlogov vodij obratov ali služb, osnovnih organizacij sindikata in službe za varstvo pri delu;

— socialno in zdravstveno prizadeti delavci s svojci (100 na podlagi predlogov osnovnih organizacij sindikata in strokovne pomoči socialne službe, uskladi-tev prek komisije za socialna vprašanja pri svetu sindikata);

— krvodajalci, ki so darovali kri več kot 20-krat in še niso izkoristili te bonitete.

J. D.

MODROSTI

Kdor me zmerja v obraz, more kljub temu biti častivreden mož in moj prijatelj.

*

Če te kdo lahko užali, se postavljaš duhovno pod njega.

*

Napni lok, a ne sproži! Strah bo učinkovitejši!

*

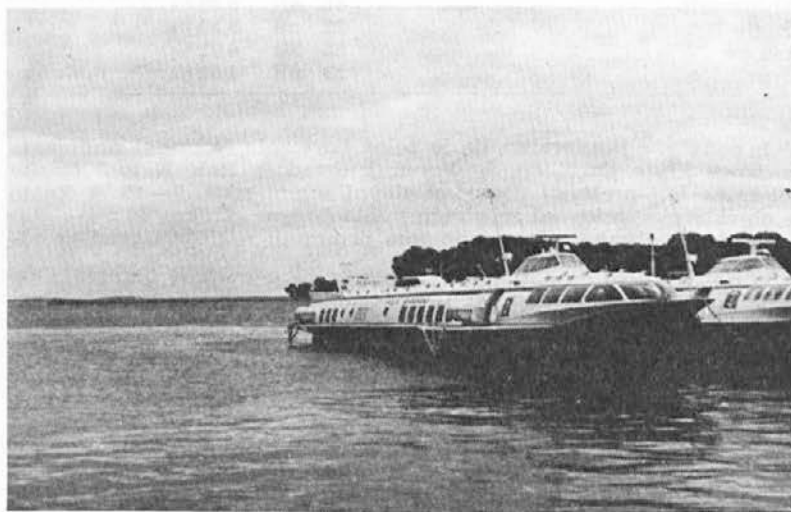
Na zavijaj ognja v papir!

*

Srca, ki se najhitreje dajo, se tudi najhitreje vzamejo nazaj.

Jože Slivnik

Za udobne in hitre izlete

REZULTATI ANKETE O LETOVANJU

Z namenom da bi omogočili čim večjemu številu članov kolektiva in njihovim najožjim svojcem organizirani letni oddih, se je socialna služba odločila za izvedbo ankete o letovanju. Rezultati naj bi prikazali potrebe po letovanju, da bi pravočasno sklenili pogodbe in odkupili ali rezervirali kapacitete. S tem bi izkoristili možnosti cenejšega letovanja in našim delavcem ponudili širši izbor letovanj.

Anketa je bila razdeljena štirim koordinatorjem bivših TOZD I, II., TRO in DSSS, ti pa bi jo morali razdeliti 23 rekreatorjem osnovnih organizacij sindikata, ki so jo bolj ali manj uspešno razdelili med člane kolektiva. Z obdelovanjem ankete smo pričeli 21. marca, vendar smo kljub temu upoštevali vse anketne liste, ki so bili vrnjeni do 24. marca 1977. Skupno smo dobili 509 izpolnjenih anket oz. 10,98 % od vseh zaposlenih v železnarni.

Po obratih je bil rezultat izpolnjevanja anket glede na število zaposlenih naslednji:

Jeklarna	12 ali	3,89 %
Jeklolivarna	57 ali	12,36 %
Valjarna	19 ali	4,92 %
Kovačnica	20 ali	8,40 %
Jeklovlek		
Kalilnica	20 ali	42,55 %
Stroji in deli	39 ali	9,30 %
Industrijski noži	27 ali	18 %
Pnevmatični stroji	31 ali	19,49 %
Vzmetarna	7 ali	8,04 %
Energija	10 ali	12,05 %
Elektro-tehnične storitve	30 ali	40 %
Strojno-gradbeno vzdrževanje	27 ali	6,71 %
Transport	11 ali	9,91 %
Rezalno orodje in pile	41 ali	18,22 %
Služba met. raziskav	20 ali	14,92 %
Priprava proizvodnje	69 ali	19,71 %
Komerciala		
Kontrola kakovosti		
DS za finance		
DS za gospodarjenje	45 ali	78,95 %
DS kadrovske splošnih zadev	24 ali	11,06 %

Številke nam kažejo velika odstopanja med posameznimi obrati in sektorji glede na število izpolnjenih anket. Vzrokov za takšno stanje je najbrž več. Ponekod so bili rekreatorji premalo aktivni in vsi, ki bi želeli, ankete niso prejeli. Obstaja tudi možnost, da je med člani kolektiva premalo zanimanja za zbiranje podatkov na takšen način.

Informacije, ki smo jih dobili s pomočjo ankete, so nam kljub temu prikazale določene želje in težnje, kje bi delavci želeli preživeti letni oddih.

Glede na več možnosti krajev ob morju so se člani kolektiva odločili za naslednje:

Kraj	Število anketirancev	Štev. ležišč
Portorož	115 ali	22,59 %
Pula	52 ali	10,22 %
Poreč	96 ali	18,86 %
Rab	68 ali	13,36 %
Biograd	62 ali	12,18 %
kampiranje	41 ali	8,05 %
drugje	27 ali	5,30 %
planine	25 ali	4,91 %
zdravilišče	23 ali	4,52 %

Iz podatkov je razvidno, da je poleg Portoroža še precej zanimanja za druge kraje ob morju — Poreč, Biograd in Rab. Največ članov kolektiva želi preživeti dopust v glavni sezoni od 1. 7.—29. 8. Za to so objektivni vzroki, saj ima večina šoloobvezne otroke.

Glede na zbrane informacije smo pripravili naslednji predlog odkupa dodatnih kapacitet:

V Poreču naj bi odkupili 40 ležišč za obdobje junij—september. V Biogradu 30 ležišč za obdobje julij—september. Na Rabu 25 ležišč za obdobje junij—avgust.

Z rezultati ankete in navedenim predlogom odkupa ležišč smo seznanili komisijo za letovanje na seji dne 28. marca 1977. Glede organizirane rekreacije in prevoza v letoviške kraje ob morju so žele sodelavcem naslednje:

Organizirano rekreacijo v času letnega oddiha želi 256 anketiranih, 114 je ne želi, 91 anketirancev pa je odgovorilo »ne vem«. Prevoz na letovanje ima 299 delavcev, organizirani prevoz želi 132 anketiranih, 30 pa si jih bo samo organiziralo prevoz.

Alenka Mičović, soc. del.

NAČELA IN GESLA

— Nič ni tako dobro, da se ne bi dalo izboljšati, zato preanalizirajmo svoje delo.

— S paletami in kontejnerji prihranimo čas, denar in človeško energijo.

— Čas je denar, zato racionalno izkoristimo svoj delovni čas ne samo pri stroju, temveč predvsem v pisarnah.

— Razmestitev naprav naj bo taka, da se bo lahko hitro in s čim manjšimi stroški prilagodila novo nastalim pogojem proizvodnje.

— Tehnični izumi in racionalizacije znižujejo produkcijske stroške, vendar morajo biti inovatorji za svoje delo stimulirani.

— Zmanjšajmo proizvodne zastoje po načelu: »nikoli se ne sme material dotakniti tal«, kar pomeni, da se mora material premikati od operacije do operacije po najmanjših razdaljah.

— O stvarih velike vrednosti razpravljajmo natančno in ne prinašajmo prehitrih sklepov.

— Analiza notranjega transporta in uporaba njenih ugotovitev prihrani velika finančna sredstva, ki jih del. organizacija sedaj izgublja.

— Sestanki v delovnem času naj bodo znižani na minimum, hkrati pa morajo biti dobro pripravljeni, gradivo pa že prej razdeljeno.

— Raziskava ali opazovanje tržišča mora biti trajno, kajti prodajni riziki so na tržišču vselej prisotni.

— Pri uporabi poslovne politike moramo upoštevati odgovornost do družbe, države, delovne organizacije in ljudi.

J. A.

ŠOLA NA JAVORNIKU ŽE LETA 1978

Vse tako kaže, da se bo gradnja javorjniške šole vsak čas pričela. Zato smo obiskali Boža Radivojeviča, predsednika gradbenega odbora za gradnjo javorjniške šole, ki je povedal takole:

»Nova šola na Javorniku bo nekaka trivzporednica, saj bodo v vsakem letniku trije oddelki. Skupno naj bi šola imela 31 učnih prostorov. V središču šole so predvideni: knjižnica s čitalnico, pionirska hranilnica, papirnica, interni radio in tv studio ter premični kioski za razne izvenšolske dejavnosti.«

»Ali so zagotovljena vsa potrebna sredstva za izgradnjo?«

»Zahvaljujoč kolektivu železarne Ravne so zajamčena kreditno garancijska sredstva za gradnjo kompletnega šolskega objekta. Prvotne zasnove so bile, da bi se šola gradila v dveh časovnih etapah. Po letošnjem zaključnem računu v železnarni so se delavci odločili, da se zagotovijo vsa potrebna sredstva za neprekinjeno gradnjo. Po projektne predračunu znašajo gradbena in obrtniška dela 46,5 milijona din. V to ceno ni všteta oprema, kot so mize, stoli in učila. Ponudbena cena za vso opremo znaša 8,6 milijona din. Tako naj bi vsa gradnja šole stala okrog 55 milijonov din. Moram pa povedati, da to še ni dokončna ponudbena cena. Ta bo znana šele po sprejetju ponudb izvajalcev.«

»Kdaj bi potem lahko pričeli z gradnjo?«

»Za izvajanje akcij ob gradnji šole je gradbeni odbor imenoval tri komisije, in sicer: komisijo za iskanje ponudb in izbiro najbolj-

šega ponudnika, komisijo za izbiro notranje opreme šole in komisijo za sestavo in pričetek gradnje šole. Tako sta se gradbeni odbor in prva komisija odločila za iskanje ponudb od gradbenih podjetij GOP Gradis, Ravne na Koroškem, SGP Kongrad, Dravograd in SGP Konstruktor, Maribor.

Od vseh teh podjetij smo zahtevali ponudbo za gradnjo šolskega poslopja na ključ po projektih, ki jih je izdelal zavod za napredek gospodinjstva v Celju. Rok za predložitev ponudb je 29. april. Druga komisija pa je izbirala med ponodbama za notranjo opremo Slovenijalesa in Lesnine. Tako imamo za pričetek že vse nared. Predviden možen pričetek gradnje je 15. maj s skromno svečanostjo v okviru občinskega praznika. Šola mora biti zgrajena 15. avgusta 1978, tako da bi v septembru že lahko pričeli z rednim poukom na Javorniku.«

Ob koncu razgovora nam je Božo Radivojevič še povedal, da se bodo z dograditvijo te šole povečale kapacitete na Ravnah za več kot enkrat. Tako bodo otroci lahko hodili v šolo le dopoldne in bo možna tudi uvedba celodnevne šole na Ravnah.

F. Rotar

O RESNICI

Če bi bila samo ena resnica, ne bi mogli na isto temo naslikati sto slik.

Picasso

Izvrševanje srednjeročnega plana proizvodnje

Petnajst mesecev srednjeročnega razvojnega obdobja 1976 do 1980 je za nami. Zakasnele investicije, ki bi morale biti dogotovljene že pred iztekom leta 1975, so ali pa bodo dogotovljene letos. Te prehodne investicije tako vplivajo na sorazmerno ugodno finančno realizacijo naložb za razvoj v letu 1976. V preteklih 15 mesecih ni bila pričeta nobena pomembnejša investicija, ki je bila rokavno za to obdobje predvidena in naj bi vplivala na proizvodne rezultate še pred letom 1980. To dejstvo je osnova za trditev, da v izvrševanju programa načrtovanih investicij po srednjeročnem razvojnem programu kasni gotovo leto dni.

V letu 1976 znašajo plačila za vse investicije v Slovenskih železarnah 981 milij. din. Od tega so v železarnah porabili 93 % sredstev, od teh pa so v Železarni Jesenice porabili 62 % in v tem je bil pa delež hladne valjarne okoli 64 %. Nad tretjino v Slovenskih železarnah skupno porabljenih sredstev so znesla plačila za hladno valjarstvo.

Podjetja za predelavo žice so razen »Plamena« Kropa daleč zaostala za realizacijo predvidenih naložb. Glavna investicija v Plamenu je bila dogotovitev priprave vložka za mehanskim čiščenjem in vlečenjem. V Verigi Lesce, kjer so prav tako uredili pripravo žice, so v letu 1976 zaključili tudi vlaganja v kovačnico in po vrednosti porabili okoli 10 % več sredstev, kot v Plamenu, letno predvideno investicijsko vstopo so pa realizirali samo 59 %. Pri predelovalcih je bilo podobno stanje kot v železarnah. Sorazmerno visoko finančno realizacijo investicij lahko pripišemo predhodnim investicijam, novih pomembnejših pa tudi niso pričeli.

Analiza poslovanja za leto 1976 ne kaže prav nič vzpodbudnih rezultatov. Ker podatki o svoji delovni organizaciji poznate, jih ne bomo ponavljali, seznaniti vas pa nameravam s podatki drugih delovnih organizacij v SOZD Slovenske železarn, predvsem s tistimi, ki imajo vpliv na izvrševanje srednjeročnega razvojnega programa. Pregledali bomo tudi, kako izpolnjujemo osnove in cilje, določene v samoupravnem sporazumu o temeljih razvoja do leta 1980. Zanima vas gotovo tudi, katere investicije so v pripravi in katere nameravamo še izvesti za izvršitev programa razvoja do konca srednjeročnega obdobja.

PROIZVODNJA

Gospodarski načrt se v nekaterih podatkih razlikuje od dinamike, predvidene v srednjeročnem načrtu za posamezno leto. S podatki o izvrševanju gospodarskega načrta ste bili že seznanjeni, primerjali bomo torej le izvrševanje predvidenih planskih podatkov po dinamiki za prvo leto srednjeročnega načrta.

Proizvodnja surovega železa je bila dosežena s 101,3 %. Proizvodnja jekla so v Železarni Je-

senice izvršili z 97,3 %, v Železarni Store z 111,1 %. Blagovno proizvodnjo so dosegli v Železarni Jesenice 92,6 %, v Železarni Store 99,6 %, v Plamenu — 103,3 %, v Tovilu 81,7 %, v Verigi 102,1 % in v Žični 81,7 %.

Leto 1976 ni bilo samo poslovno slabo, ker ni bil dosežen gospodarski načrt, ampak pomeni celo določeno nazadovanje, saj je bila proizvodnja v vseh treh železarnah nižja od dosežene v letu 1975 in med predelovalci žice so dosegli višjo blagovno proizvodnjo in višjo vrednost prodaje kot leto poprej samo v Plamenu in Verigi. Nižja proizvodnja in vrednost prodaje kot v letu 1975 ob 3 % povečanem zaposlovanju ima za nujno posledico znižanje produktivnosti proti doseženi v letu 1975 in bistveno zaostajanje za načrtovanim trendom.

Izvoz je bil po vrednosti 15 % večji kot leta 1975, vendar 6 % manjši, kot je predvideval gospodarski načrt, in 10,9 % manjši, kot so predvidevanja v temeljih srednjeročnega razvoja.

Načrtovano akumulacijo so dosegli samo v Verigi in Plamenu, v vseh drugih proizvodnih delovnih organizacijah v okviru Slovenskih železarn načrtovana višina vrednosti ni bila realizirana in pri nekaterih je akumulacija celo nižja od dosežene v letu 1975, kar velja za železarni Jesenice in Store ter za Tovil.

Manj sredstev za investicije od predvidevanj pomeni tudi manj možnosti za realizacijo. Stanje se po prvem četrtletju leta 1977 celo slabša. Analize poslovanja bodo pokazale, ali prodajne cene še pokrivajo proizvodne stroške. Nagel skok cen v energetiki, storitvah, transportu ter pri nekaterih surovinah in repromaterialih bistveno vpliva na stroške proizvodnje. Sredstva za naložbe se vse bolj zmanjšujejo in tako tudi realna možnost, da bi uresničili srednjeročni plan, za katerega ugotavljamo, da je po 15 mesecih realizacije praktično že podaljšan za eno leto, to je 1981 leto.

INVESTICIJE

Železarna Jesenice

Osrednja investicija preteklega srednjeročnega obdobja in tudi še v letu 1976 po delih in v tem letu porabljenih sredstvih je bila hladna valjarstvo. Večina naprav za proizvodnjo mehkih ogljikovih in elektro kvalitet je gotovih in preizkušenih do s pogodbo garantiranih proizvodnih zmogljivosti. Na posameznih napravah odpravljajo pomanjkljivosti, del, ki je namenjen posebej proizvodnji nerjavnih kvalitet, bodo pa postopno preizkušali od aprila. Železarna Smederevo zaradi kvalitetne problematike ne more zagotoviti potrebnega vložka za proizvodnjo vroče valjanih trakov, katerega bi morali po pogodbi dobavljati. Težave so tudi z zagotovitvijo trakov iz uvoza in tako bodo verjetno vse letošnje leto težave z zagotovitvijo vložka za novo hladno valjarstvo, ki bodo omiljene šele s

pričetkom obratovanja nove kontinuirne naprave za gredice, ki bo sprostila kapacitete bluminga za večjo proizvodnjo slabov in trakov.

Večja gradnja, ki je bila tudi pričeta v letu 1975, pretežni del realizacije pa v letu 1976, in je še v teku, je gradnja tretje žile v žični valjarni. Vrednost celotne investicije znaša 198 milijonov dinarjev, od tega je predvideno za naložbe v osnovna sredstva 183 milijonov dinarjev.

V Železarni Jesenice so že prevzeli del opreme, katero potrebujejo za urejanje hale, drugi del je v naročilu. Obstoječi odval bodo ponovno odkopali in presejali. Uporabno staro železo bodo poslali v peči, preostali del »jalovine« pa delno uporabili kot gradbeni material. Za izboljšanje priprave starega železa so v Železarni Ravne naročili velike škarje s predstikanjem. Na teh škarjah bodo letno lahko pripravili okoli 60.000 ton starega železa zelenih dimenzij.

Za obstoječo 70 t elektroobločno peč »Lectromelt« so kupili induktivni mešalec. Del opreme je že prispel, peči bodo preuredili do konca letošnjega leta.

Do srede leta bodo končali rekonstrukcijo 7,5-tonske elektro obločne BBC peči in jo ponovno usposobili za obratovanje. Za gospodarnost delo v jeklarni in za odpravo ozkega grla v valjarni bluming bo dala svoj prispevek petžilna naprava za neprekinjeno vplivanje gredic. Investicija bo pričeta letos in dokončana v letu 1979. V žični valjarni tečejo dela na tretji žili. Med gradnjo se je pokazala potreba za dodatna dela in opremo, za katero teče postopek pridobivanja potrebnih soglasij za financiranje in uvoz.

Nov brusilni stroj za slabe je že prispel, v teku je priprava temeljev in montaža. Stroj bo usposobljen za delo predvidoma sredi letošnjega leta.

V teku je tudi povečanje zmogljivosti jeklovleka. Do konca letošnjega leta bo povečana kapaciteta proizvodnje CO₂ — varilne žice. Montiran je bil 6-stopni stroj za vlečenje patentirane žice. Za delo je bila usposobljena, dopolnjena in predelana, iz Železarn Ravne prenesena naprava za proizvodnjo diskov. V teku je razširitev proizvodnih kapacitet elektrodnega oddelka. V teku je še več spremljajočih investicij, kot: vročevodni kotel, turbokompresor, dopolnilo strojnih delavnic, nove lokomotive in drugo.

Poleg naštetih del je v pripravi dokumentacija za druga pomembnejša dela. Mislijo morajo na postopno ukinjanje proizvodnje jekla v SM pečeh. Predhodno je treba zagotoviti zamenjavo za opuščeno proizvodnjo, za kar predvidevajo izgradnjo nove jeklarne. V obdobju do leta 1980 je predvidena postavitev nove elektro obločne peči z letno zmogljivostjo okoli 200.000 ton jekla v slabih, ulitih pretežno na napravi za neprekinjeno vplivanje.

V jeklarni je predvidena postavitev naprave za vakuumiranje jekla, kar je nezdružljivo vezano na sodobno tehnologijo proizvodnje nekaterih vrst jekla, ki predstavljajo pomemben del njihove proizvodnje. Z nabavo dodatnih

Mojca in Tisa

vlečnih kapacitet imajo namen doseči v srednjeročnem razvoju predvideno kapaciteto jeklovleka, ki naj bi dala 1980 proizvodnjo 24.000 ton.

Za potrebe lastne predelave in za vložek, ki ga potrebujejo za izdelavo ojačitev avtomobilskih gum, nameravajo povečati proizvodnjo patentirane žice. Razumljivo so na navedene investicije vezane tudi naložbe za zagotovitev energetskih medijev, transporta in vzdrževanja.

Dve področji, ki jih urejajo zakonska določila in samoupravno sporazumevanje, ne bosta dopuščali odloga. Zaščita okolja ne samo, da terja izdatne naložbe ob novih investicijah, zakonski predpisi zahtevajo tudi ureditev obstoječega stanja. Večja naložba bo odpravevanje obstoječih elektro peči in kompleksna ureditev čiščenja odpadnih vod.

Gradnja plinovoda za dobavo zemeljskega plina iz ZSSR je že v teku. Do Jesenic bi moral biti plinovod gotov v l. 1979. Do takrat je treba zgraditi vse potrebno tudi za možnost uporabe zemeljskega plina v železarni.

Nadaljevanje gradnje hladne valjarne, ki naj bi po prvotni zamisli sledila sedanji fazi po polni uvedbi novih naprav, je ostalo zaenkrat odprto vprašanje tržnih zahtev in ekonomskih pogojev.

Če bodo hoteli ostati v tekmi na svetovnem trgu na področju žice ob vse oostrejših kvalitetskih zahtevah in v času, ko je teža enega svitka običajno nad 500 kg ter ni nič nenavadnega 1500 kg in več, bodo morali kmalu misliti tudi na rekonstrukcijo žične valjarne, ki bi dala takšne rešitve in povečala zmogljivosti.

Železarna Store

Največja investicija v preteklem letu je bila izgradnja obrata za proizvodnjo traktorjev. Vsa dela še niso zaključena, letos v februarju so pa proizvedli prvih 5 traktorjev in bodo seveda postopno povečevali proizvodnjo. V letu 1976 so dogotovili in dopolnjevali napravo za odpravevanje na elektro peči. Za valjarstvo so kupili stroj za brušenje gredic. V livarni bodo postavili dve mrežno frekventni peči, kar jim bo bistveno izboljšalo tehnološke pogoje pri proizvodnji predvsem težkih valjev.

V marcu so bila razčiščena tudi vsa vprašanja v zvezi z mož-

nostjo realizacije za Železarno Store posebno pomembne investicije, to je gradnje 50-tonske obločne elektro peči v jeklarni. Predvidena vlaganja v osnovna sredstva znašajo 148 milij. din. Z novo pečo bo proizvodnja nove jeklarne v letu 1980 po planu srednjeročnega razvoja znašala 180.000 ton. Tolikšna količina gredic iz obstoječe naprave za neprekinjeno vlivanje jim bo zagotovila ves vložek za lastne potrebe valjarne.

Za realizacijo srednjeročnega plana predvidevajo manjše naložbe tudi pri elektrodukciji peči. Izgradnja druge sinterne ponve, nova transportna oprema in racionalizacije na peči naj bi prinesle tudi povečanje proizvodnje specialnega surovega železa za okoli 8000 ton. Postavitev mešalca, ki pomeni enakomernost kvalitete sestave surovega železa za možnost direktnega vlivanja in tudi tekoči vložek v delu proizvodnje livarn ter s tem racionalizacijo v stroških proizvodnje.

Z rekonstrukcijo valjarne je nameravana rešitev problema predproge okroglo 550 mm. Vzoredno je treba zagotoviti ustrezne ogrevne kapacitete, žarilne peči, dodatne kapacitete za pripravo vložka, kot tudi v adjustaži. Vrednost naložbe je v srednjeročnem planu predvidena v višini 160 milij. din. Kot eno izmed rešitev oziroma možnosti vidijo v nabavi kovaškega stroja, ki bi delno nadomestil ali dopolnjeval delo predproge.

Z nabavo novih proizvodnih strojev in spremljajočih naprav nameravajo do leta 1980 povečati proizvodnjo jeklovleka na 15.000 ton.

Enako kot v Železarni Jesenice, načrtujejo tudi v Železarni Store sredstva za gazifikacijo, potrebna sredstva za zaščito okolja in delovne sredine ter na osnovne investicije vezane naložbe za energijo, vzdrževanje in transport.

V livarnah predvidevajo naložbe v dopolnilni program livarne II., peči za žarjenje valjev in odlitkov in napravo za centrifugalno vlivanje valjev. Vrednost naložbe je 31 milij. din. V mehaniki obdelavi nameravajo kupiti dodatne stroje za obdelavo valjev in strojne litine.

Kot naložba vseh treh železarn je predvidena skupna pripravljajalna starega železa za vložek jeklarn. V pripravi je dokumentacija, ki naj dokaže smotrnost in ekonomiko predvidene investicije. Izračun optimalne lokacije, ki je upošteval samo transportne stroške, je pokazal, da je najugodnejša od vseh upoštevanih lokacij — železniška postaja Blanca v občini Sevnica ob glavni železniški progi Zagreb—Zidani most. Najbližje tem stroškom je železniška postaja Grobelno na progi Celje—Maribor, vendar s 15% višjimi transportnimi stroški. Izračun vseh ostalih postavk, ki vplivajo na ekonomiko, bo dal končno odločitev med izbranimi lokacijama in bo tudi osnova za odločitev o investiranju, kar bo pripravljeno letos maja.

Predelovalcem žice je težko napovedovati pomembne razvojne odločitve za daljše obdobje vnaprej, ker so močno odvisni od zahtev trga in trenutne situacije. Trenutno sta odločeni dve večji naložbi v Verigi, za katere je rešeno vprašanje financiranja in se

dela lahko prično. V skupni hali s površino 5530 m², je površina 2630 m² namenjena orodjarni, ki naj bi predvsem krila lastne potrebe in nadomestila tudi sedanji uvoz. Vrednost predvidene investicije je 33,6 milij. dinarjev.

Drugi del hale s površino 2900 kvadratnih metrov je namenjen prenosu dejavnosti tovarne industrijske opreme iz obstoječih obratov v krog delovne organizacije Veriga. Proizvodni program obrata industrijske opreme, ki se je integriral v »Verigo«, bo zajemal proizvodnjo industrijske pnevmatike, industrijske hidravlike in merilne tehnike. Vrednost investicije je 35,3 milij. din.

Kot vidite, je načrtov veliko in pripravljene dokumentacije toliko, da bi zlahka porabili sredstva v načrtovani višini, ki je predvidena v gospodarskem načrtu za leto 1977 v višini nad 1300 milij. din. Po 15 mesecih realizacije srednjeročnega načrta ugotavljamo, da kasnimo z izvrševanjem programa predvidenih naložb že okoli eno leto.

Po preteklem prvem četrtletju v letošnjem letu nimamo še dokončno rešenih pogojev za začetek del vseh pomembnejših projektov, kot so naprava za konti-

nuirno vlivanje Železarnie Jesenice, kovaška linija za Železarno Ravne, obločna elektro peč za Železarno Store in investiciji v Verigi Lesce.

Po treh mesecih letošnjega leta vemo, da so možnosti za formiranje za investicije potrebnih sredstev s hitro rastjo cen in stroškov proizvodnje vse manjše in s tem tudi manjše možnosti izvrševanja srednjeročnega programa razvoja. Naložbe v železarske naprave in obrate zahtevajo veliko sredstev. Proizvodni program slovenskih železarn je usmerjen v kvaliteto in višjo stopnjo predelave, kar zahteva v investicijah nabavo znatnega dela opreme iz uvoza, in to s področja konvertibilnih deviz. Težave z zagotovitvijo potrebnih deviz za uvoz opreme so nadaljnja težava, ki bo po svez verjetnosti narekovala terminske premike načrtovanih investicij.

Dosedanje kasnitve in preverjanje realnih možnosti izvrševanja srednjeročnega načrta razvoja zahtevajo prilagoditve razvojnega programa stanju in možnostim, kar bo gotovo treba izvesti še letos.

Milan Marolt, dipl. inž.

Razočaranje

Z organizirano akcijo zmanjšati bolniški stalež

Problem izostankov z dela je star, pojavlja se v vseh časih in vseh družbenih ureditvah, zaostre pa se posebno v zadnjem času. Izostanki povzročajo na eni strani določen izpad v proizvodnji in večjo obremenitev ostalih delavcev, po drugi strani pa predstavljajo denarna nadomestila ogromno obremenitev tako za DO kot za sklade zdravstvenega varstva.

Na območju regionalne zdravstvene skupnosti Ravne je bilo 1975 leta izgubljenih skupno 635.445 delovnih dni zaradi bolezni, nesreč, nege družinskih članov — brez porodniških dopustov. 1976 se ta številka poveča na 696.216 delovnih dni — kot da bi 2.231 delavcev manjkalo vse leto! Razumljiv je porast staleža zaradi podaljšanega porodniškega dopusta, nerazumljiva pa stalna rast nesreč zunaj dela.

V zdravstvenem domu smo raziskali stanje staleža v več različnih dneh. Tipičen dan v obratni ambulanti je takšen:

1. stalež do 30 dni:

18 delavcev — po poškodbah, ki zahtevajo svoj čas zdravljenja,

9 delavcev — v bolnišnicah,

10 delavcev — ambulantno zdravljenje bolezni;

2. stalež nad 30 dni:

15 delavk — na porodniškem dopustu,

6 delavcev — čaka na oceno invalidske komisije,

15 delavcev — zdravljenje po težkih nesrečah, operacijah.

V istem dnevu je še 11 delavcev s polovičnim delovnim časom zaradi rehabilitacije po poškod-

bah, 10 delavcev čaka (že dolgo!) na primerno delovno mesto, 10 pa jih je bilo ta dan izpisanih iz staleža.

Sam zdravnik obratne ambulante lahko vpliva le na manjši del teh bolnikov in staleža. Bistvo akcije zmanjševanja staleža je torej v preprečitvi. Ugotoviti socialno-medicinske in psihofizične vzroke ter jih preprečevati. To naj bo skupna akcija vseh — delavcev in zdravstvene službe in doseči moramo izboljšanje.

Vzroki absenzizma so raznovrstni. Poskusimo jih združiti v dve večji skupini.

1. Večji rizik za obolenje ali travmatizem. Logično bi bilo, da je stalež večji v težki industriji, gozdarstvu, gradbeništvu, manjši pa drugod.

2. Starostna struktura: idealno je, če so zastopane vse starosti enako. Pri mlajših je več krajših izostankov, pri starejših manj, so pa daljši.

3. Gospodarska situacija: bojazni pred izgubo delovnega mesta — povsod sledi zmanjšanje staleža.

4. Uspešnost DO: mnogokrat je dokazano dejstvo, da ob težavah v DO poraste stalež, delavci iščejo zaščito v begu pred realnostjo.

5. Medsebojni odnosi v kolektivu: nevroze, glavoboli, razne težave s srcem imajo mnogokrat korenine v skaljenih medsebojnih odnosih. Tablete so tu zaman.

6. Kriteriji zdravstvene službe (zdravniki, zdravniška komisija). Največkrat so ti »krivci« za visok ali nizek stalež. Toda odgovornost nosijo sami in najbrž je razumljivo, da se v spornih situacijah postavijo na stran delavca — človeka.

7. Administrativni ukrepi. Stimulacija ali destimulativno nadomestilo za čas staleža. To je lahko v uspešen ukrep — lahko pa ogrozi socialen položaj resnega bolnika.

8. Struktura:

a) pretežno žene — več staleža zaradi varstva družinskih članov, porodov itd.

b) kmečko-proletarska struktura, delo na polju, košnja — gledano z oči tega delavca je življenjsko bolj nujno kot prisotnost na delovnem mestu.

9. Socialno okolje: razgledanost delavca, občutek gospodarja DO, zavest o potrebnosti njegovega prispevka skupnosti — ob tem pa urejene družinske in stanovanjske razmere, urejeno varstvo otrok in ostarelih oseb — vse to so močni faktorji, ki zmanjšujejo stalež.

Zmožnost človeka za delo

To je področje preventivne medicine — medicine dela. Zmožnosti delavca, ki jih ugotovimo na predhodnem pregledu, in zahteve delovnega mesta morajo biti v popolnem ravnotežju. Stalneje relativno ne pomeni veliko, treba je ugotoviti delovanje vitalnih funkcij v določenih obremenitvah. Bolnik za eno, ni sposoben za drugo delovno mesto. Namestiti je treba delavca na tako delo, ki ne načinja delavčevih rezerv pri normalni obremenitvi. Če je treba — temu primerno spremeniti delovno mesto. Tu trčimo na veliko skupino delovnih invalidov. Najti jim je treba delo, skrajšati čas za invalidsko ocenitev — skratka čimprej jih vrniti v proizvodnjo.

Ne pozabimo tudi na zaščito pri delu, na uporabo zaščitnih sredstev, na poučitev delavcev, kako se uporabljajo. Pa še krepitev telesa in duha — aktivna rekreacija in izobraževanje — strokovno in družbeno.

Z organizirano in široko družbenopolitično akcijo moramo uspeti in doseči zmanjšanje bolniškega staleža.

Dr. Franc Ivartnik

Živel 1. maj

Za nami je dobra četrtina stoletja razvoja naše samoupravne družbe. Rezultati tega obdobja so znani. Socialistična Jugoslavija se razvija zelo hitro s poprečno letno stopnjo rasti družbenega proizvoda okoli sedem odstotkov. Materialni vzpon je najboljši dokaz, da je sistem samoupravljanja položil izpit. Še več: člani te družbe si ne znamo predstavljati krajše poti k popolni enakopravnosti vseh ljudi, kot je samoupravna socialistična pot. Na čelu stopa ZK kot avantgarda našega naroda. Narod, ki je bil tisočletja podjarmljen, je dobil s KP oblast v svoje roke. Posijala je tako dolgo pričakovana svoboda.

Mi, mladi, otroci svobodne nove Jugoslavije, člani ZSM, imamo težko nalogo. Dolžni smo to svobodo čuvati. Tovariš Tito nas večkrat spomni, da so hrabri padli za edino željo, da bi ne umrli zaman. Zaman pa bi umrli, če bi mi kdaj dopustili, da bi pozabili, zakaj so bojevali velike bitke. Res pa je tudi to, da smo na tej poti naleteli na številne probleme, nepravilnosti in odstopanja od osnovne usmeritve našega družbenega sistema. Z ustanovitvijo TOZD in utrjevanjem njihove prave vloge je bil storjen še en korak naprej na naši samoupravni socialistični poti. Vedno smo še priče, da ti odnosi niso zaživel povsod tako, kot bi morali. Leto dni mineva, odkar smo prešli na nove plačilne pogoje, ki so prispevali k bistveno drugačnemu gospodarjenju. To se je hitro pokazalo kot dober

ukrep, prav posebno ob koncu leta ob izdelavi zaključnega računa. Napačno bi bilo valiti krivdo na ta sistem, ko ugotavljamo, da je precej veliko število TOZD in OZD, ki poslujejo z izgubo.

Zaskrbljujoča je ugotovitev, da razpolagajo TOZD in OZD z vse manjšimi sredstvi za razširjeno reprodukcijo, za razširjanje proizvodnje, odpiranje novih delovnih mest, modernizacijo proizvodnje, uvajanje novih delovnih procesov. Za reševanje te problematike smo prav mladi oziroma člani ZSM živo zainteresirani. V lanskem letu je dobršna četrtina mladih, ki je končala šolanje, ostala brez ustreznega delovnega mesta. Pojavil se je precejšen višek delovne sile. Napovedi za letošnje leto pa glede na omenjeno situacijo niso nič boljše, kvečjemu slabše.

Mladi ugotavljamo, da nezaposlenost v naši občini hitreje narašča, kot smo predvidevali, zato je toliko bolj upravičena bojazen. Mladi si prizadevamo reševati nastalo situacijo; opozarjamo seveda v okviru naših možnosti, žal pa je problematika daleč zunaj teh okvirov.

S prihodom tov. Tita na čelo KP pred štiridesetimi leti so bili položeni temelji za bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, utrdili pa so se med NOB. Tako ni naključje, da je dobršen del dejavnosti ZSM namenjen prav utrjevanju in razvijanju bratstva in enotnosti. Mladi naše občine smo na tem po-

dročju zelo aktivni. Srečanje pobratenih občin (Ravne, Varvarin, Gorešnica, Bosanska Dubica, Podravska Slatina, Čačak, Suva Reka, Gornji Milanovac) je velika kulturna in športna manifestacija. Ta način razvijanja bratstva in enotnosti je zelo prisoten in je presegel vsa dosedanja pričakovanja. Velike so še možnosti tesnejšega sodelovanja omenjenih občin. Zemljepisno oddaljenost in finančne težave lahko z dobro voljo prebrodimo. Za cilje, ki jih s tem želimo doseči, nam ne sme biti žal ne časa ne denarja.

Mladinske delovne akcije so šola utrjevanja bratstva in enotnosti. Posebno razveseljivo je, da je med mladimi zanje velik interes. Omogočiti moramo čimveč mladim, da se jih udeležijo. Mogoče bi bilo treba dati prednost šolajoči se mladini, ker ravno tu možnosti še daleč niso izčrpane.

Obstaja mnenje, da te akcije niso ekonomsko upravičene. Ni slučaj, da si nekateri posamezniki v TOZD z vsemi mogočimi načini žele onemogočiti mladincem udeležbo na akcijah. V teh TOZD je tudi zelo majhen interes za delovanje OO ZSMS, če sploh je.

Naloga nas vseh je, da s svojim delom prispevamo celotni družbi kar največ. Delo, najsi bo v TOZD, na polju, pri učenju, je velika šola slehernega člana naše družbe. Člani samoupravne socialistične družbe smo vsi učenci te velike šole. Ravno te dni praznuje ta šola, ti učenci, delavci, delo, svoj pomemben mejnik v zgodovini človeštva — prvi maj praznik dela! Kajti v tej šoli niso ločeni učenci in učitelji, vsi smo učenci in vsi učitelji, zato praznujmo vsi!

J. Pačnik

Čestitamo

vsem članom OO ZSMS ter
sodelavcem v železarni Ravne
ob 1. maju, prazniku dela,
dnevu zmage ter 25. maju —
dnevu mladosti!

Uredništvo Mladega fužinarja
in KS OO ZSM
Železarni Ravne

Naše naloge

Maj je mesec mladosti, mesec nas mladih. Zato tudi ni čudno, da je prav maj poln akcij, nalog, srečanj.

Našejmo najpomembnejše:

- Vključitev v praznovanje meseca mladosti
- Udeležba na akciji »Po poteh okupirane Ljubljane«
- Proslava ob dnevu zmage
- Obisk OO ZSM TRO Prevalje — pogovor o povezavi KS OO ZSM ŽR in OO ZSM TRO
- Okrogla miza s člani sveta ZSMS Slovenskih železarn
- Sestanek z vsemi DPO in ocenitev sodelovanja
- Stalna naloga, ki poteka skozi vse leto — tekmovanje za najboljšo OO in najboljšega samoupravljalca.
- Tekmovanje v velikem ter malem nogometu
- Srečanje mladine Slovenskih železarn v Ljubljani — majsko srečanje.

Ponudimo jim roke

Maj je brez dvoma najlepši mesec v letu. To je mesec, ko je vse v cvetju, v največjem razmahu pomladi, ko ti srce kar samo od sebe poje, ko... Ni maj zastoj najlepši

mesec leta, mesec mladosti, vsega lepega in novega. Ze naši predniki so po končani zimi praznovali prihod pomladi, pomlad pa je simbol mladosti, kajti takrat se začne življenje.

Na Čebinah

Ko bosta 25. maja v krogu svoje OO ZSMS praznovala svoj dan — dan mladosti, ko bosta morda prejela priznanje za svoje delo v ZSM, se spomnita, da bi ta dan lahko bil še lepši in srečnejši, če bi ob vama stala in z vama praznovala tudi onadva.

Pomislita to danes, ko še ni prepozno, in ponudita roki — eden izmed njih jo bo gotovo prijel. Zadoščenje, ki ga bosta ob tem doživela, je največje plačilo.

Če sta prava člana ZSMS, potem vama to ne bo težko — in mislim, da sta!

Rudi Mlinar

Dan mladosti

25. maj je praznik vseh mladih ljudi — po letih in po srcu — v naši domovini. Praznujemo dan, ko se je rodil naš veliki voditelj, revolucionar, naš dragi tovariš Tito.

Vsako leto mu mladi iz cele domovine sporočimo na veliki prireditvi v Beogradu svoje iskrene čestitke s štafeto mladosti. Ta je tudi letos potovala po naši dolini in se ustavila na Prežihovem, kjer je bila osrednja proslava mladih v republiki ob 40-letnici ustanovitve KPS na Čebinah.

Na stadionu JNA v Beogradu bo letos, kot sicer vsako leto, velika akademija, katere izvajalci so mladi, zbrani iz vseh krajev Jugoslavije. V občini in tudi po OO ZSMS v železarni bomo ta dan ustrezno proslavili. Obnovili bomo naše vrste s pionirji in tako bo naša DPO postala še večji vir kadrov za ostale DPO.

V okviru slovenskih železarn bomo organizirali »majsko srečanje«, ki bo v Ljubljani, 28. maja (sobota). Za druge oblike praznovanja se bomo pa še sami dogovorili po OO ZSM. Kakšne bodo te prireditve, pa je seveda odvisno od nas samih. Čimveč mladih bo sodelovalo, tembolj pester bo program.

Mladinke — mladinci, ali se sploh zavedamo, da mi mladi svojega dneva sploh poznali ne bi (vsaj v taki obliki ne), če bi se okupatorju posrečil »skok šahovskega konja« v Drvarju? Toda pustimo to, saj se ni zgodilo. Sodelavke — sodelavci!

Ob vašem prazniku vsem iskreno čestitam z željo, da bi v bodoče še bolj aktivno sodelovali v vseh družbenopolitičnih dogajanjih.

Drago Vrstovšek

Orientacijski pohod

Konec marca je bil organiziran orientacijski pohod za člane ZSMS v železarni. Kljub pravočasnemu obvestilu so se pohoda udeležile le štiri ekipe. Vzrok je bil verjetno tudi slabo vreme, saj je padal dež in sneg.

Traso pohoda sta določila tov. Peter Šumnik iz OO ZSMS SGV ter Zdravko Fajmut iz OO ZSM jeklovarne. Vprašanja, si so se nanašala na temo iz NOB, pa sta pripravila tov. Drago Vrstovšek in Jože Jurak, ki sta tudi vodila orientacijski pohod. Ekipe so hodile od enega do drugega razpoznavnega — kontrolnega znaka, na cilju pa so se pomerile še v streljanju z zračno puško.

Na koncu je zmagala OO ZSM SGV, druga je bila OO ZSM DSS, tretja pa OO ZSM jeklarna. Taki pohodi se morajo v bodoče še organizirati, saj so mladi izrazili željo, da bi jih bilo še več. Le tako bomo dosegli, da se v koncept LO in DS vključijo in zanj usposobi vsak član naše družbe.

Jože Jurak

Kako delamo v SGV

Na začetku leta smo mladinci OO ZSM SGV sestavili program po posameznih področjih, kot so DEO, SLO, kultura in šport. Zasnovan je na osnovi izkušenj iz preteklosti, kar je bilo tudi merilo za njihov obseg. Ob pregledu dela naše OO oziroma prvih treh mesecev tega leta moramo poudariti, da smo bili primerno aktivni predvsem na športnem področju. Takoj po konferenci smo mo-

rali izvoliti novega predsednika zaradi odhoda prejšnjega iz železarne, kar pa nas pri delu ni oviralo in smo program bolj ali manj uspešno realizirali.

Za (ne)delo naše OO pa je kriva predvsem nemnožičnost, saj mislim, da se dobri programi oziroma dobre akcije dajo izpeljati le, če je udeležba zadovoljiva, kar pa pri nas ni pohvalno. Imeli smo nekaj akcij in sestankov, vendar je bila udeležba skoraj vedno zelo majhna, akcij se je udeležilo le nekaj stalnih članov in predsedstvo OO ZSM SGV.

Neuspehi pri delu mladine se vedno iščejo v nas mladih, ki vodimo mladinsko organizacijo, v mladih, ki se trudimo, da bi to stanje popravili. Kritičnost pa prihaja največkrat prav od tiste večine, ki le pasivno spremlja delo v OO. Menim pa, da so za neaktivnost mladih največ odgovorni člani ZK, ki so dolžni aktivno delovati v ZSMS, ne pa, kot večina le-teh dela, da so nezainteresirani za kakršnokoli delo v mladinski organizaciji.

Mislim pa, da se v naši OO velikokrat pojavi problem sestajanja, saj večina mladih dela na izmene in udeležba na sestanku zajame le eno izmeno. Vsakomur je lahko jasno, da se nekdo, ki mora po službi na avtobus, ne bo udeležil sestanka.

Veliko je še problemov, ki tarejo našo OO ZSMS SGV, vendar sem mnenja, da bi jih veliko lažje reševali s skupnimi močmi, saj je delo mladinske organizacije v prvi vrsti odvisno od vseh mladih in ne samo od predsedstva.

Vem, da je pri nas veliko takih, ki pa jim le ni vseeno, kako dela OO. Zavedajo se, da lahko le enotni in povezani v OO dosežemo zahtevane cilje, da lahko le tako enakopravno vplivamo na dogodke v podjetju in tako pomoremo k razvoju naše železarne.

Marta Kovačec

Ne smemo jih pozabiti

Mladi delavci železarne, člani ZSMS, smo ob dnevu žena obiskali v okolici Raven sedemindvajset partizanskih mater, partizank in ostarelih žena. Obdarili smo jih s skromnimi darili. Našega obiska so bile vseje, pa tudi srečanje z njimi je bilo prijetno in priščno.

Skoda, da je tak samo en dan v letu in da se večina izmed nas samo na ta dan spomni nanje, potem pa jih pozabimo. Večkrat bi se morali oglasiti pri njih, se z njimi pogovarjati in jim vsaj malo popestriti njihove dneve.

Obisku se je odzvalo trinajst OO ZSM železarne. Lahko bi rekli, da je za mnoge bil to rekreacijski dan, saj so domačije oddaljene tudi po več kilometrov vsakebi. Do nekaterih ni niti primerne ceste in smo precej peščili.

Zato vas, mladinke in mladinci, pozivam, da v svojem prostem času večkrat obiščete ostarele ljudi v naši okolici ter jim tako preženete dolgčas starosti, ki jih obdaja.

Drago Vrstovšek

Portret mladince

DRAGO VRSTOVŠEK, rojen 19. julija 1952. leta v Murski Soboti. Osnovnošolska leta je preživel na Prevaljah. Poklicno vrtnarsko šolo je obiskoval v Celju, kjer se je že 1967. leta vključil v delo mladinske organizacije, saj je bil v KIC Celje podpredsednik, kasneje pa predsednik aktiva na šoli.

V železarni na Ravnah dela od 1970. leta, in sicer v DS kadrovske splošne zadeve kot vrtnar. Vodi skupino delavcev, ki urejajo zunanje okolje v naši delovni organizaciji. Moramo priznati, da dokaj uspešno opravlja svoje delo.

V mladinski organizaciji je začel delovati 1975. leta. Zaradi delovnih izkušenj pri družbenopolitičnem delu je bil izvoljen za predsednika komisije za DEO v železarni Ravne.

Maj je mesec, ko ti po žilah zaveje svežina, ko ne veš, kam bi s svojo neugnano voljo in mladostnim elanom. Ni čudno, da se prav maja zganejo množice mladih — saj maj je poln pomembnih dnevo, ki pozdravljajo mladost, revolucijo in delo.

Mladim, organiziranim v ZSMS, je ta mesec še posebno drag. Koliko je akcij, proslav, pohodov, koliko dela za člane ZSM! V tem pričakovanju se že v marcu začnejo načrtovati akcije in priprave na ta pomembni mesec, ki pokaže, koliko smo močni in sposobni, da zahtevane akcije tudi realiziramo. Brez dvoma je dejavnost neke OO ZSMS v maju zelo objektivni kazalec njihove aktivnosti, kajti — kdaj bodo lahko bolj aktivni, če ne takrat, ko je pred njimi maj — mesec mladosti?

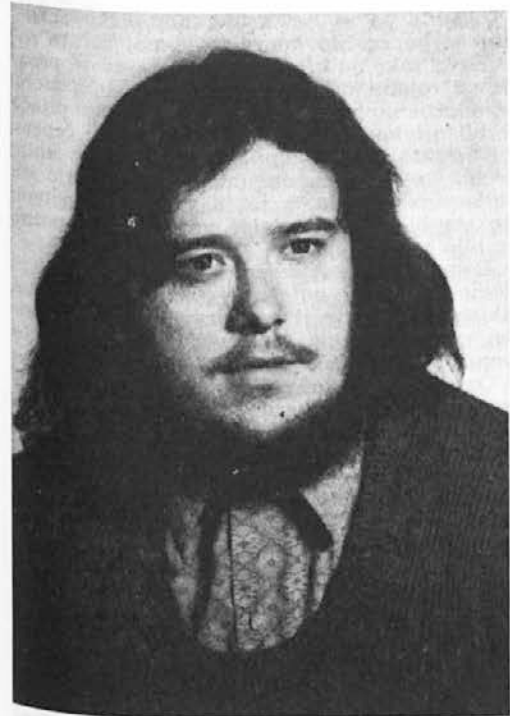
Dejansko doseže dejavnost OO v maju vrhunec. V tem vrhuncu se mladi po OO angažirajo do največje možne mere, ko se na dan mladosti — 25. maja — podelijo občinska priznanja najboljšim posameznikom in organizacijam za njihovo prizadevnost in delo v ZSMS, ostaja mnogo mladih, ki niso naši člani, pa so vendar del naše skupnosti.

Vidimo jih povsod. Postopajo z obvezno cigareto v ustih, trpkega izraza na licih, ki za bleščijo v vsej mladosti le malokdaj. Kdo so ti fantje, ki svojo mladostno energijo prenmogokrat usmerijo na napačno pot — proti družbi? Kdo so ta dekleta, v katerih se že prebujajo žene in v svojem svetu ne najdejo prave poti v življenje?

Ta njihov svet, ki je tako drugačen od našega, jim pokvari komaj začeto življenje. So ti mladinci — mladinke drugačni? Najbrž so res, saj živijo svoje življenje precej drugače kot ti ali jaz. Toda — med nami so — potrebujejo nas! Del nas so, pa če nas je včasih še tako sram. In, ker so del nas, smo mi tisti, ki jim moramo ponuditi roko, ki jim moramo pomagati, da najdejo svoj smisel življenja. Sami verjetno niso dovolj močni, da bi obrnili nov list v svojem življenju. Bolj kot vse drugo rabijo naše zaupanje in pomoč.

Ti — mladinec, član ZSMS, se zavedaš, da si tudi ti malo kriv, ker tvoj sosed utaplja svojo mladost v alkoholu? In ti — mladinka, ki spremljaš življenje svoje sosedice, ki ne najde prave poti in jo morda išče zaman? Kolikokrat sta jima ponudila roko, kolikokrat sta pomagala svojima sosedoma, da bi našla pravo pot?

Morda sta razumela njune težave, pokazala sočutje — več gotovo ne. Saj gre za moj ugled, če se bom družil z njima! Le kaj poroče prijateljica, če bi pripeljala še njo? Tako in podobno sta premišljevala in nista bila edina — žal!

Drago Vrstovšek

loge Informativnega fužinarja — MLADI FUŽINAR.

Zaradi uspešnega političnega dela v JLA je bil 12. oktobra 1972. leta sprejet v ZKJ. Je član občinskega in tovarniškega sekretariata ter svoje OO ZK. Kot lahko vidimo, je njegovo delo res široko, razvejano in zajema vsa področja družbene dejavnosti.

Kaj so njegovi konjički, ko zapusti delovno mesto, ni težko uganiti. Vrtnari, goji cvetje, poleg tega pa, kolikor mu seveda ostane prostega časa, se posveti nogometu in drugim športom. Sicer pa je tudi nogometni instruktor. Največ časa pa seveda posveti delu v DPO.

To bi bil v nekaj stavkih orisan portret našega sekretarja KS OO ZSMS, Draga Vrstovška.

Na koncu pa še eno vprašanje o delu in težavah KS OO ZSM ŽR: »Kakšno je stanje v zadnjem času?«

»Stanje se je izboljšalo, pa tudi aktivnost narašča iz dneva v dan. Sicer pa to vsi opažajo, kar je spodbudno. Komisije po posameznih področjih izpolnjujejo svoje programe, jih uspešno realizirajo.

Seveda pa nastajajo tudi slabosti pri našem delu. Mladi delavci se vse premalo vključujejo v delo ZSM naše železarne. Vzrok je v preslabem informiranju članstva in zadržanost mladih ljudi, ki so aktivni na ostalih področjih, kot so šport, kultura itd.

Da bi se stanje popravilo, je treba v določenem času spremeniti nazore in tudi mišljenja starejših delavcev, da ne bi na mlade aktiviste gledali z nezaupanjem in jim stalno očitali potepanja in nedela za stroji. V samoupravnem sporazumu smo zapisali, da je delo v DPO tudi DELO in ne samo tako imenovani »šit«.

Strinjam se z njegovimi besedami in verjetno večina izmed vas. V. G.

Ustvarjalnost ljudi

Bistvena lastnost vsakega človeka je ustvarjalnost, in to na vseh področjih, v vsakem delovanju in v vseh odnosih, pa naj gre za odnose do ljudi, stvari in predmetov okrog nas, v dejanjih v vsakdanjem življenju, v danju in jemanju, pri delu in sprostitvi. Človek je bitje, ki lahko z bogastvom svoje domišljije, v živem čustvenem odnosu zavestno načrtuje lepoto vsakega trenutka pri delu in vsakdanjem življenju.

Človek se je s strojno proizvodnjo osvobodil mehaničnega dela, toda zaradi tega je bilo treba razstaviti vsak proizvodni proces na najenostavnejše sestavne delce, ki jih zmoro opravljati stroj brez duše. V teh procesih delitve dela so se začeli deliti tudi ljudje, opravljali so vedno bolj specializirana dela in prilagajali svojo dejavnost strojem. Poklici so postajali vedno bolj ozkega profila in človek je razvijal le svoje posamezne lastnosti kot funkcijo svoje zaposlitve, sam pa je prilagajal svoje ostalo življenje in se počasi spreminjal v izvrševalca določene fizične ali umske dejavnosti.

V taki vsestranski delitvi dela se je ustvarjalnost ločila od interpretacije, razum od čustev, mišljenje od delovanja, načrtovanje od izvrševanja, sredstvo od namena. Tako so ljudje pozabili, da lahko igrajo, plešejo, slikajo... Pozabili so, da vse to sploh znajo in zmorejo.

Danes, v dobi visoko razvite tehnologije in avtomatizacije se človek osvobaja nesmotnega abstraktnega dela, v katerem pa je delavec le del velikega stroja. Vemo, česa se človek osvobaja. Osvobojen človek — za kaj? Čemu? S kakšnimi cilji?

Človek, ustvarjen za vsestranski razvoj svojih zmognosti, za igro svoje fantazije, za razvijanje svojih telesnih in duševnih moči, umetniškega oblikovanja. Umetnost v širšem smislu je vse, kar je celovito, izoblikovano, lepo.

Vsak človek čuti, vidi, misli. Vsakdo se giblje in govori. Torej lahko vsakdo igra, pleše, poje, slika... Vsakdo si želi take vrste ustvarjalnega izražanja in komuniciranja z ljudmi, ne glede na svojo starost, vrsto dela ali družbeni položaj.

Kakšna je torej animacijska kultura, ki je vredna delavca iz industrije? To ni povzdigovanje delavca k neki izbrani kulturi po vzgojnih stopničkah, ampak iskanje tistih vrednot in elementov v določenem vsakdanjem življenju in delu — v njegovi stvarni kulturi — ki bi lahko postali osnova in gradivo neke široke ustvarjalne umetnosti samoupravne družbe.

Sonja Tratnik

Silvo Jaš

Akcija je najlepše gradbišče

Samo kratek čas nas loči od trenutka, ko se bodo spet odprle mladinske delovne akcije, ko bodo z množico mladih spet oživila delovišča v Suhi krajini, Halozah, v Brkinih, na Kozjanskem, Kožbani in še bi lahko naštevati. In sodelovati, pa čeprav samo enkrat na akciji, občutiti kanček tistega brigadirskega vsakdana je za slehernega mladca nekaj enkratnega ter posebna čast in priznanje.

Lani smo praznovali 35-letnico MDA, prvih HO-RUKOV, zmag in uspehov, ki so jih mladi iz vse Jugoslavije često z nadčloveškimi naporji dosegali. In ne nazadnje — to je bilo hkrati tudi najlepše darilo mladih k obnovi porušene domovine.

Ce danes pogledamo mlade, vidimo, da ne zaostajajo veliko za predhodnimi generacijami, da so prav tako delavni in aktivni na najrazličnejših področjih ter da so pomemben dejavnik pri odločanju in kreiranju naše samoupravne socialistične družbe.

Zelja in hotenje — sodelovati na delovni akciji — tako lokalnih, republiških ali zveznih, pa je vendarle ostala. To pa je hkrati tudi tradicija in izročilo, ki izhajata iz tistih težkih povojnih začetkov akcij. Kaj je sploh akcija? To je najlepše gradbišče. Na njej gradimo najlepše ceste, najboljše vodovode, najboljše ljudi — tovariše. Akcija — to je pesem življenja, to je tisto, čemur pravimo mladost in šele tu jo dokončno spoznaš.

Kaj je brigadir? Predvsem to pomeni biti — tovariš, delati, se vzgajati, zase in za družbo. Ne biti brigadir pomeni biti osiromašen za del mladosti.

Z organiziranjem MDA pri nas je dobilo življenje v tistih krajih svojstven utrip. Razvile so se prve rahle vezi po treh desetletjih osamelosti. Iz brigade odhajamo s toplimi tovariškimi čustvi.

Ko smo stopali mimo zgaranih ljudi, ki so vse življenje posvetili borni zemlji in so njih roke trde in žuljave, se na razoranih obrazih, ki so otrdili od težkega dela in skrbi, pojavi nasmešek, ki je bil za nas brigadirje največje plačilo za opravljeno delo.

V dneh skupnega življenja v brigadi sem se prepričal, da smo mladi, kadar smo organizirani in vemo, kaj hočemo in moremo doseči, sposobni od sebe dati več, kot smo dali doslej. Na akciji vedno znova in znova dokazujemo, da se dajo doseči zelo dobri uspehi.

Bogatejši smo za veliko novih spoznanj, solidarnosti, spominov, za nekaj vrednot, ki so ostale v nas in nas še vleče na akcije.

Namen tega sestavka je doseči večjo zavest slehernega posameznika, da bi se še v večjem številu zainteresirali za tako zvrst mladinskega dela in angažiranja.

Kraj ustanovnega kongresa

Mladi informiramo

Panorama aktivnosti, kjer mladi sodelujejo ali pa smo celo njihov nosilni steber, je široka. Mnogi od nas so uspešni v raznih športnih disciplinah od odbojke do plavanja in nogometa, udeležujejo se občinskih in zveznih mladinskih delovnih akcij. Mnogi z veseljem porabijo svoj prosti čas na igralskem odru, pri pevskem zboru, pihalni godbi ali na plesnih vajah folklorne skupine. Drugi spet so uspešni družbenopolitični delavci. Ob splošni zavzetosti mladih tudi uspehi ne izostanejo. Vendar se vse prevečkrat zgodi, da glas o uspešnem mladincu ali mladinski organizaciji zamre že v okvirih prijateljstev, ne seže pa v javnost. In ne nazadnje, tudi o raznih prireditvah, tekmovanjih, akcijah izvemo včasih le bore malo; suhoparne podatke ali pa še teh ne. Po drugi strani pa dobivajo delegati (pa ne samo mladi) množico papirja, poročil, vabil, zapisnikov, osnutkov, ipd., skozi katere se včasih le trudoma prebijajo.

Pri OK ZSMS Ravne smo jeseni formirali center za obveščanje in propagando (COP), katerega namen je obveščanje čim širšega kroga mladincev v naši občini in tudi izven nje o delu in življenju mladih, o njihovih uspehih in težavah, skratka posredovanje urejenih in pregledanih informacij.

V COP so mladinci iz vse Mežiške doline, tako da bomo lahko na tekočem z dogajanjem v celotni občini. Program dela je zelo široko zastavljen in zahteva od mladincev visoko stopnjo angažiranosti.

V novembru smo izvedli seminar za člane COP in predsednike komisij za informiranje po OO ZSMS. Načrtovali smo namreč izdajo prve številke BILTENA in se hoteli vsaj malo »usposobiti« za pisanje. Tov. Ivič nam je predstavil novinarske vrste, tov. Kolar pa je govoril o jeziku in slogu.

S tako pridobljenim znanjem smo se še z večjim samozaupanjem lotili pisanja. Določili

smo stalne dopisnike v sredstva javnega obveščanja, predvsem zato, da informacije pridejo tudi občinske meje. (Mladina, Večer, Komunist, Informator in Mladi fužinar). Tako se tudi ne bo zgodilo, da bi dva člana poročala o enem dogodku v isti časopis, medtem ko pri drugem o tem ne bi ničesar vedeli.

Februarja smo izdali BILTEN, in sicer prvo številko in to na nivoju OK ZSMS Ravne, čeprav stalna glasila izhajajo po nekaterih OO (Kotlje, Merx, Leše). S to številko smo želeli predstaviti delo celotne OK, posamezne konference, njih težave in uspehe. K sodelovanju smo povabili tudi dijake slovenske gimnazije v Celovcu, ki so se odzvali s precej svojevrstnim delom. Sicer pa je BILTEN večinoma delo članov COP. Oblika in vsebina druge številke bosta bistveno drugačni, saj se sedaj obračamo na vas, mladinci, da tudi vi prispevate svoj del k oblikovanju skupnega glasila.

Pišite o svojem življenju, delu, težavah, skratka o vsem, kar mladega človeka zanima ali moti! Redakcija druge št. BILTENA bo sicer zaključena že 25. aprila, a za naslednjo oddajte prispevke na OK ZSMS Ravne »Za COP«.

Vsaka kritika glasila nam bo v pomoč, zato pišite!

Seveda pa skrbi za dobro informiranje v obliki BILTENA ne smejo odriniti na stranski tir naše druge dolžnosti — to je dopisovanje v časopise. Apeliramo na vse DPO in društva, naj nas vabijo na svoje sestanke, razprave, okrogle mize in druge akcije, ki se jim zde pomembne, a ni dosti upanja, da bi kar tako, same od sebe prišle v javnost. Mladi smo že nešteto dokazali svojo aktivnost in željo po skupni graditvi naše samoupravne socialistične družbe.

Marjana Volmajer

Oh, ta ljubezen

Ljubezen, če jo sploh lahko tako imenujemo, je trajala samo nekaj dni. Posledica — mnogo solza ter neprespanih noči. Povrh pa še fantovo veliko razočaranje, ki...

No, pa kar začnimo. Albina, tako je bilo namreč dekletu ime, je bila prikupna najstnica, nekoliko bolj polne postave, svetlih las ter modrih oči. Očeta ni nikoli poznala, mama in sestra pa sta bili že dalj časa v tujini. Albina je bila in je še vajuška v večji trgovini. Tomo, to je namreč naš nesrečnež, pa dela v železarni. Prijeten fant, nagnjen k romantiki.

Spoznala sta se v restavraciji in se hipoma, na prvi pogled zaljubila, kot se spodobi. Odslej je mislil samo nanjo. Če je le mogel, je našel izgovor, da je šel v trgovino in jo skri-

voma opazoval. Premišljeval je, kako ji naj pove, da jo ljubi. Spomnil se je bližnje slaščičarne — povabil jo bo na kavo, pa če pristane ali ne. Prišla je. Obotavljal se je, ni vedel, kako naj začne. Bal se je, da bi ga zavrnila, ga napak razumela...

Nenadoma pa je kar planilo iz njega: »Albina, bi hotela biti moje dekle?« Trenutek, dva sta oba molčala. Le s pogledi sta se srečala. Le-ti so povedali dovolj. »Sprejela je!« je bilo v njem. Vseeno pa je rekla, da bo premislila do naslednjega dne. Pospremil jo je na avtobus, saj se je vozila iz le nekaj kilometrov oddaljenega naselja.

Tomo je moral zvečer v službo; delal je namreč v nočnem turnusu. Vso noč je mislil nanjo, niti spanec se ga ni polotil, kot navadno. Bil je buden, poln načrtov za prihodnost.

Zgodilo pa se je nekaj nepričakovanega, kar je povzročilo konec te komaj začete romance. Tako je bilo. Neki sodelavec je praznoval rojstni dan in seveda, kot se spodobi, po službi povabil najožje tovariše na pijačo v bližnji lokal. Tomo je šel z njimi, čeprav nerad. Malo se je opil, no, kar dobre volje je bil, ko se je napotil domov. Med potjo sta se menda srečala, a jo je videl šele potem, ko sta bila že kar daleč vsaksebi. Prepozno je bilo za opravičilo.

Doma se je, kot se spodobi, sprl s starši in demonstrativno odšel ven, strašno užaljen. Sklenil je, da se ji bo opravičil, zato je odšel v trgovino, pa tudi tolažbe je bil potreben. Ga bo razumela?

Oziral se je na vse strani in jo zagledal med policami — nasmejano, veselo. Jeza ga je v hipu minila. Šel je k njej, jo hotel objeti, poljubiti, a se mu je umaknila in pri tem močno zardela.

Doživel je tako imenovani — hladni tuš. Zakaj vse to? Očitno mu je, da nista sama, da je vendar v službi, pa še in še je govorila. Užaljen je bil, pa tudi jezen, ker ga sploh ni hotela pogledati. Se ga sramuje?

Na koncu je, brez kakih zadržkov, čisto mirno rekla, da ga ne mara več, da se je pač ušela, da ni tak, kot je mislila, da je in naj ji oprost. Razočaral da jo je predvsem zato, ker je bil pijan, takih fantov pa ne mara. Pijanec! »Pijanec, da sem?« se je čudil. Prekleta naj bo pijača!

Ni našel besed, odšel je, tih, še bolj osamljen, zavržen. Zakaj?

Vsi načrti, lepa prihodnost z Albino, so se razblinili v nič. Rešitev je našel v pijači. Ves dan in še naslednji je popival, hotel jo je pozabiti, a ni šlo. Niti alkohol ni pomagal. Stalno mu je bila pred očmi — svetlolasa, vedno nasmejana, takšna, kot je bila tisti prvi, zadnji dan. Kaj je res bil zadnji dan?

Tomo še vedno upa, da mu bo Albina opróstila, se vrnila. Albina, boš?!

Tone Kurmanšek

Mladinke — mladinci

V mesecu juniju nameravamo izdati literarno glasilo, v katerem naj bi bili objavljeni izključno prispevki, dosežki in snovanja mladih, zaposlenih v železarni Ravne. Vse tiste, ki želijo sodelovati pri kreiranju in oblikovanju tega glasila na takšen ali drugačen način, prosimo, da oddajo svoje prispevke **najkasneje do 31. maja**, in sicer na naslov: Komisija za kulturo pri KS OO ZSM ŽR.

Upamo in pričakujemo, da bo odziv za sodelovanje zares množičen, hkrati s tem pa bo mladim ustvarjalcem najbrž odprta pot v širši literarni prostor.

Vse sodelavce »Mladega fužinarja« prosimo, da v bodoče oddajajo svoje prispevke v mladinski sobi do vsakega prvega v mesecu.

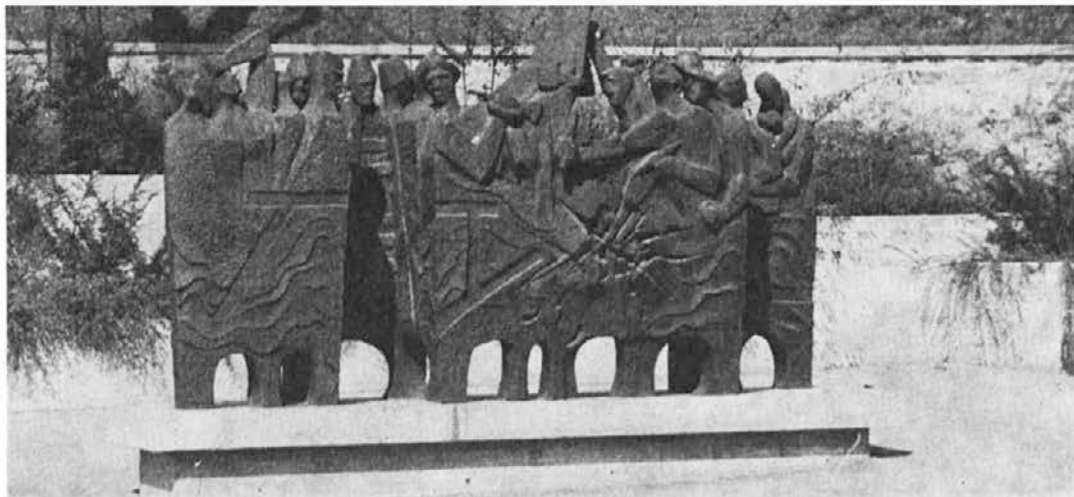
ČRNI VRANEC

Kakor črni vranec si šel skozi moje življenje, se malo popasel in šel naprej.

Kakor črni vranec si šel skozi moje življenje. Nekaj časa z mano si ostal, kmalu naprej si oddirjal.

Si se povsod tako ustavil, kakor črni vranec...

Č. K.

Spomenik knapom v Trbovljah

Uredniški odbor sestavljajo Jože Pačnik, Marjana Volmajer, Rudi Mlinar, Franjo Miklavc, Silvo Jaš, Drago Vrstovšek ter Vida Gregor, ki je odgovorna tudi za vsebino Mladega fužinarja.

NAŠ INTERVJU:

Financiranje KS rešiti v merilu republike

V dveh naših intervjujih sta o financiranju krajevnih skupnosti spregovorila predsednika KS Mežica in Črna. Tokrat pa je na vprašanje o financiranju KS in še na nekatera druga odgovoril predsednik skupščine občine Ravne Rudi Vrčkovnik.

»Tovariš predsednik, eden od pogojev za uspešno delovanje krajevnih skupnosti je urejeno financiranje. Kako lahko pri tem pomaga občina? In še: zadnje čase se v naši občini precej govorilo o reorganizaciji KS. Kaj menite o tem vi?«

»Financiranje krajevnih skupnosti je v Sloveniji dokaj neenako rešeno, enako je tudi v koroški regiji. Slovenske občine so predlagale, da je treba z družbenim dogovorom v merilu republike določiti temeljna načela za financiranje skupnih potreb v KS ter načela, po katerih naj občine odstopijo del svojih sredstev KS. V ta dogovor pa bi morali vgraditi tudi načela solidarnosti in vzajemnosti.

V naši občini so viri za financiranje programiranega razvoja KS v glavnem sredstva komunalne interesne skupnosti, lastna dejavnost KS, del vodarine in kanalizacije. Občina pa odstopa KS doslej še premalo sredstev, ki bi zadoščala za pokrivanje delovanja uprave v krajevni skupnosti, njenih samoupravnih organov, delegacij in družbenopolitičnih organizacij. V naši občini sta sprejeta dva samoupravna sporazuma, s katerima zagotavljajo delavci TOZD sredstva za realizacijo programov krajevnih skupnosti: samoupravni sporazum, s katerim združujemo tri odstotke od bruto OD iz ostanka dohodka za izgradnjo investicijskih objektov, za potrebe otroškega varstva, šolstva, kulture in telesne kulture, in samoupravni sporazum, po katerem združujejo delavci TOZD 0,5 odstotka od bruto osebnega dohodka iz ostanka dohodka za financiranje programov KS v krajih, kjer ti delavci živijo. Viri obeh samoupravnih sporazumov so dokaj nesigurni. Zaradi težavnega gospodarjenja v marsikateri TOZD ob razdelitvi dohodka ne ostane toliko, da bi lahko pokrili obveznosti obeh samoupravnih sporazumov.

Največji in najsigurnejši vir financiranja programov KS je vsekakor samoprispevek. V letošnjem letu pa najbrž tudi v prihodnjem letu iz dokaj revnega proračuna občine še ne bo mogoče zagotoviti KS dovolj sredstev, da bi z njimi lahko pokrivalo delovanje samoupravnih organov, delegacij in družbenopolitičnih organizacij. Težave bodo tudi pri realizaciji obeh samoupravnih sporazumov zaradi težavnega gospodarskega položaja in nizkih ostankov dohodka v TOZD. Pomembna občina KS ni potrebna samo z vidika financiranja, pač pa tudi z vidika strokovne pomoči, pri administrativnem tehničnem in finančnem poslovanju KS, pomoči pri sestavljanju srednjero-

nih planov in v drugih zadevah, ki se morajo na pobudo KS reševati v upravnih organih občinske skupščine. Ta pomoč je v okviru možnosti bila tudi dana KS. Lahko pa bi bila večja, če bi bili upravni organi ustrezno zasledeni. Stalna oblika sodelovanja s KS so redni mesečni sestanki s predsedniki KS, predstavniki upravnih organov izvršnega sveta in skupščine, ki jih sklicujem jaz. Na teh sestankih po potrebi sodelujejo tudi inšpektorji ter predstavniki SIS.

Rudi Vrčkovnik

Kar pa se tiče reorganizacije KS, bi povedal takole. Vse štiri krajevne skupnosti so v bistvu ostanek nekdanjih občin, so velike in po svoji organiziranosti še niso prilagojene ustavnim konceptom samoupravne organiziranosti KS v smislu zagotovitve dejanske možnosti delovnih ljudi in občanov za polno uveljavitev njihovega samoupravnega družbeno-ekonomskega in političnega položaja v KS. Ze več let je prisotna želja po ustreznem prostorskem preoblikovanju KS, vendar doslej morda vse preveč z vrha, premalo pa je bila izražena želja delovnih ljudi in občanov za preoblikovanje KS. Ob letošnji oceni delovanja KS se je predvsem v KS Ravne in Prevalje oblikovalo stališče v KK SZDL, da je treba pristopiti k ustanovitvi novih KS na Lešah, Kotljah in v Dobji vasi. Mislim, da je taka odločitev dobra in da je treba še letos v teh zaselkih ustanoviti KS, da bi se pred volitvami '78 pričele delovati. Pri organiziranju novih KS čaka veliko dela SZDL in kraje, nas v občinski skupščini pa tudi, kajti treba bo organizirati administrativne tehnične službe. Treba se bo v okviru KS Ravne-Prevalje dogovarjati o ustanovitvi skupnosti krajevnih skupnosti in se dogovoriti, katere naloge bi KS prenesle na skupnost.

»Kaže, da bomo v tem letu občutili posledice gospodarjenja v

lanskem letu. Kaj menite vi o tem?«

»Do sedaj so vse vrste porabe od skupne, splošne, osebne in tudi investicijske potekale dokaj neodvisno od rasti družbenega proizvoda. Poraba v vseh teh sferah je bila mnogo višja kot dejanska sposobnost gospodarstva. Letos se bomo soočili z realizacijo zakona o združenem delu in bomo morali na podlagi analize ključnih računov lanskega leta postaviti zahteve in želje vseh vrst porabe nasproti realnim možnostim gospodarstva. Spoštovati bomo morali republiško in občinsko resolucijo, ki govori, da mora biti rast skupne in splošne porabe nižja od rasti družbenega proizvoda. Delavci v TOZD bodo morali oceniti programe SIS, družbenih dejavnosti in se odločiti glede financiranja dogovorjenih programov. V njih morajo videti, ali so družbene dejavnosti v preteklem letu s svojo realnostjo pokazale delavčeve potrebe in interese. Šele potem bodo odločili o programih in potrebnih sredstvih za letošnje leto in naslednja leta srednjeročnega obdobja.«

»Kako naša občina sodeluje na medobčinskem nivoju?«

»Vse štiri koroške občine so sprejele sklep o medobčinskem sodelovanju. Tako so ustanovile svet občin koroške regije. Statut sveta določa, da ta nastopa do občinskih skupščin kot predlagatelj in usklajevalec za vse tiste zadeve, ki so skupnega pomena. Osebo ocenjujem, da se medobčinsko sodelovanje dokaj dobro razvija. Aktivno sodeluje predsedstvo sveta, medtem ko občine, njihovi izvršni sveti, upravni organi in druge medobčinske ustanove še niso prišle pred svet s predlogi, ki bi jih ta obravnaval in predlagal skupščinam v sprejem. Zato se svet ni sestal več kot enkrat.«

»Kako je s pobratenimi občinami? Ali je pobratenje samo v tem, da se srečujejo delegacije enkrat na leto, ali pa je zamišljeno tudi sodelovanje na gospodarskem področju?«

»Konstrukcijska dejavnost družbeno ni dovolj priznana, zato je potrebno prek Zveze sindikatov in Socialistične zveze doseči priznanje te dejavnosti in jo vzpodbuditi tudi z osebnim dohodkom.«

To je bil eden od sklepov s seminarja o konstruiranju, ki je bil lani septembra v Ljubljani. Na njem so razpravljali o problemih, ki tarejo razvojno-konstrukcijsko dejavnost, in možnostih, da se razmere izboljšajo. Ugotovili so, da so naši konstrukterji prijemi zastareli, da delamo v majhnih enotah, kjer finančno ni možno uvesti računalnika in mikrofilmskih enot, da mladi ne želijo v konstrukcijske biroje, ker se boje neprijaznega ambienta in neskončno dolgega stanja za risalno desko. Konstruiranje je disciplina, ki povezuje znanost s stvarnostjo, zato je de-

»S pobratenimi občinami želimo čim bolj konkretne oblike sodelovanja, predvsem na gospodarskem področju. V ta namen je že bila v naši občini gospodarska delegacija občine Čačak, kateri smo predstavili gospodarstvo naše občine. Njeni predstavniki pa so vodili direktne razgovore o možnosti sodelovanja z našimi delovnimi organizacijami. Nekateri oblike sodelovanja predvsem z železarno Ravne in predelovalno industrijo v Čačku že obstajajo. Težave pri gospodarskem sodelovanju so predvsem zaradi prevelike oddaljenosti. V občini Varvarin prevladuje kmetijstvo in je plasma njihovih proizvodov za našo občino zaradi prevelike oddaljenosti problematičen, čeprav bi jih mi potrebovali (paprika, paradižnik, solata in jagode). Težave zaradi plasmaja pa so tudi v tem, ker imamo v naši občini zelo razbito trgovsko mrežo. Nimamo ustrezne trgovine, da bi se lahko direktno pogovarjala s kmetijskimi kombinati v pobratenih občinah. Želimo, da bi se s temi občinami povezali na področju kulture in telesne kulture, da bi se tesneje povezale KS. Tudi tu so težave, ker vse te skupnosti za tako sodelovanje nimajo ustrezne materialne podlage. Imamo pa zelo tesne stike pri zbliževanju mladih, saj se bodo letos že tretjič srečali na tradicionalnem srečanju »bratstvo in enotnost!«

»Tov. predsednik, kako bomo praznovali letošnji občinski praznik?«

»Kot vsako leto bomo tudi letos v tednu pred občinskim praznikom organizirali v KS programe, kjer bodo sodelovala vsa društva s svojimi programi. Predvsem pa bo praznovanje potekalo v znamenju letošnjega jubileja 40-letnice prihoda tovariša Tita na čelo partije. Slavnostna seja občinske skupščine bo tokrat v Črni. Ob letošnjem občinskem prazniku bomo tudi slavnostno pričeli z gradnjo nove osnovne šole na Javorniku in telovadnice v Mežici.«

Franc Rotar

Razmere v konstrukterski dejavnosti

lo resničnega konstrukterja obsežno in zahtevno. Zasledovati mora teoretične dosežke znanosti in jih prenesti v prakso. Razvojno konstrukterska dejavnost je izrazito inovacijska, to pa pomeni, da je potrebno njeno delo vrednotiti drugače kot ostale dejavnosti v proizvodnji. Ker smo v preteklosti mislili in delali drugače, so bili rezultati na tem področju skromni in smo jih morali uvažati. Pravi konstrukter mora biti garač. Slediti mora razvoju matematičnih prijemov za dimenzioniranje, razvoju materialov, zbirati kataloge in perspektive konstrukcijskih elementov, spremljati spremembe standardov, študirati osnovne fizikalne zakonitosti; ob vsem tem pa mu mora ostati čas za snovanje novega izdelka, za izdelavo izračuna, ob koncu pa še dolgo sta-

nje ob deski pri risanju delavniške dokumentacije. Njegov delovni dan se ne konča ob dveh, probleme nosi s sabo domov.

Mi pa se vprašamo: ali imamo takšne konstrukterje? Ali so sploh podane možnosti, da bi lahko bili takšni?

V železarni imamo pet risalnic prostorsko in organizacijsko ločenih. To so: služba tehniškega razvoja, služba za razvoj MO, skupina v pripravi dela TS, skupina za konstrukcijo orodij v PDMO, in oddelek za rekonstrukcijo osnovnih sredstev v metalurških obratih. Vsak oddelek ima svoj arhiv, zato ni pretoka informacij o obstoječih konstrukcijskih rešitvah, pa se čisto zgodi, da v enem oddelku konstruirajo to, kar v arhivu drugega leži in čaka — česa? Oddelki so ločeni po namembnosti, vendar pa so v vsakem zajeta vsa področja konstruiranja. Delitve dela na področja ni, zato tudi kvaliteta ni možna.

Ako bi vse omenjene oddelke organizacijsko povezali v TOZD, za kar so po členu 320 zakona o združenem delu podani vsi pogoji, bi bilo moč pričakovati napredek v razvoju konstrukcijske dejavnosti v naši DO. Zavedati se namreč moramo, da je uspeh možen le v skupinskem delu vseh vrst strokovnjakov. Nedopustno je ločevati projektiranje od konstruiranja, izrisovanja dokumentacije, izdelave prototipov in servise dejavnosti, ker je to zaključen proces in s cepitvijo prekinemo pretok povratnih informacij.

Dr. Marko Kos je na seminarju dejal: »Ločevanje teh faz razvojnega konstrukterskega dela je sad primitivnega funkcionalizma, ki izhaja iz birokratskega odnosa do dela ter njegove vsebine ter se ne ozira na zahteve kreativnih potreb delavcev, ki mo-

rajo rasti iz izkušenj in biti v zvezi s prakso. Taka organizacija ne omogoča napredovanja skupinskemu delu, temveč pospešuje ločenost dela in odmiranje izkušenj. Organizatorji, ki so na ta način razbili razvojno dejavnost, ki predstavlja s svojo kvaliteto prvi pogoj perspektivi podjetja, iščejo hitrih uspehov, kar pa mora podjetje kasneje drago plačati.«

Velika razvojna enota (TOZD ali samostojen sektor) bi omogočala ustvarjalno okolje mladim. Začeli bi na rekonstrukciji že znanih rešitev (to delajo danes v PDTS), kjer bi utrdili osnovna znanja, potem pa bi lahko začeli z iskanjem novih rešitev. Sprejemali bi izkušnje starejših, saj bi bila omogočena široka razprava o problemih. Izkušeni konstrukterji, ki so naveličani rutinskega preroisanja strojnih delov, pa bi imeli možnost poglobljanja v nove rešitve, ker bi jih na njihovih mestih zamenjali mlajši. Okolje bi delovalo izredno tekmovalno stimulatивно, kar pa vemo, da je napredovanju potrebno.

In ne nazadnje, lahko bi imeli svoj INDOK center, svojo knjižnico in katalogoteko, saj brez tega vendar ni mogoče razvijati in konstruirati. Danes pa ima vsak od nas po nekaj knjig zaklenjenih v predalu in jih ljubosumno čuva, medtem ko jih nekdo drug išče po naši knjižnici.

Čas je, da končno spoznamo, da bomo poslovne rezultate lahko izboljšali le ob bolj strokovnem delu, ob večjem tehničnem znanju in ob večji tehnični kulturi, ne pa z govorjenjem, taktiziranjem in imitiranjem znanja. Organizirajmo si delo tako, da bomo imeli pogoje za razvojno-konstruktersko delo, saj to je vendar tudi naša dolžnost.

M. Paradiž

Kako do stanovanj družbene pomoči

Povzetek iz pravilnika o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi za družbeno pomoč

Skupščina samoupravne stanovanjske skupnosti občine Ravne na Koroškem je na svoji seji dne 25. 11. 1976 potrdila pravilnik o pogojih in merilih za dodeljevanje najemnih stanovanj, zgrajenih s sredstvi za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu te skupnosti. Pravilnik je predtem sprejel zbor delegatov samoupravne enote za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu pri navedeni skupnosti. Pravilnik je bil sprejet neposredno na podlagi določb zakona o družbeni pomoči v stanovanjskem gospodarstvu, zakona o samoupravnih stanovanjskih skupnostih ter občinskega odloka o ustanovitvi solidarnostnega stanovanjskega sklada občine Ravne na Koroškem.

Ker je stanovanjsko vprašanje nekaterih naših sodelavcev še vedno pereče, želimo s tem sestavkom seznaniti delavce Železarne Ravne z vsebino tega pravilnika. Tako bo odpadlo tudi marsikatero uganjanje o pravicah občanov pri uresničevanju stano-

vanjskih pravic ter načinov in postopkov uveljavljanja teh pravic.

Glavne značilnosti pravilnika

S pravilnikom se določajo viri financiranja za izgradnjo najemnih stanovanj za nekatere kategorije občanov. Viri so predvsem naslednji:

a) obvezni prispevek za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu na osnovi samoupravnega sporazuma in odloka skupščine občine Ravne na Koroškem;

b) neporabljena sredstva na posebnem računu sredstev za subvencioniranje stanarin;

c) namenska sredstva družbenopolitičnih skupnosti;

č) sredstva, ki jih za izgradnjo najemnih stanovanj prostovoljno vložijo organizacije združenega dela, skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter občani;

d) posojila, vračila in odplačila;

e) sredstva amortizacije iz stanarin stanovanj, zgrajenih s sredstvi za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu;

f) drugi dohodki in posojila, pridobljena za gradnjo najemnih stanovanj za namene družbene pomoči v stanovanjskem gospodarstvu.

Iz teh virov pridobljena sredstva so namenjena za izgradnjo najemnih stanovanj, ki jih lahko pridobijo v najem občani, ki imajo po pravilniku položaj upravičence. Upravičeni so: a) družine in občani z nižjimi dohodki, b) mlade družine, c) uživalci stalne družbene pomoči, d) upokojeni občani, e) delovni invalidi I. kategorije ter 100% vojaški in mirovni invalidi s pravico do dodatka za pomoč in preostrežbo.

Posamezne vrste upravičencev pa lahko pridobijo stanovanjsko pravico še z naslednjimi pogoji:

a) **Družine in občani z nižjimi dohodki** — prosilec ne sme biti lastnik ali imetnik stanovanjske pravice primerne stanovanja; skupni dohodek prosilca in njegovih članov ne sme presegati na člana mesečno 50% neto osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji v preteklem letu; da prosilec ali za delo sposoben član ožje družine ni neopravičeno zaposlen; da prosilec ali njegov ožji družinski član (s katerim živi v skupnem gospodinjstvu) nima možnosti rešiti stanovanjskega vprašanja pri drugih ožjih sorodnikih, ki so lastniki večstanovanjske hiše ali več stanovanj; da prosilec tudi drugače nima rešenega stanovanjskega vprašanja.

Ob enakih pogojih imajo prednost matere samohranilke in tisti občani, ki so že dalj časa zaposleni v občini ali pa imajo tu stalno bivališče.

b) **Mlada družina** — zakonec ne sme biti nosilec stanovanjske pravice in tudi ne lastnik primerne stanovanja ter tudi drugače nima rešenega stanovanjskega vprašanja. Pri mladi družini pa je potrebno, da eden izmed zakoncev dobi zagotovilo organizacije združenega dela, kjer je zaposlen, da bo njegovo stanovanjsko vprašanje rešeno v roku 10 let. Ob gornjih pogojih pa imajo prednost mlade družine z nižjimi dohodki, z večjim številom otrok in tisti, pri katerih je družinski član že dalj časa zaposlen v občini ali pa ima tu stalno bivališče. Ravno tako imajo prednost tiste družine, katerih starši nimajo več stanovanjskih hiš ali stanovanj.

Po pravilniku se šteje za mlado družino tista, pri kateri zakonska skupnost ne traja dalj kot 10 let (računajoč od dneva vložitve prošnje za dodelitev stanovanja), če noben zakonec ni starejši kot 35 let in če skupna delovna doba zakoncev ni daljša kot 10 let.

c) **Upokojeni** — lahko pridobijo stanovanje, če nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja in če ni nosilec stanovanjske pravice ali lastnik primerne stanovanja. Če upokojenec lahko reši stanovanjsko vprašanje po zakonu ali otroci, ni upravičenec do stanovanja po pravilniku.

d) Tako kot upokojeni lahko dobijo po pravilniku stanovanje tudi **invalidi**, če nimajo rešenega stanovanjskega vprašanja.

Postopek za pridobitev stanovanja

Samoupravna stanov. skupnost občine Ravne na Koroškem oziroma samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu z obvestilom predhodno seznaniti občane, kdaj bodo na razpolago posamezna stanovanja ter določiti pogoje in rok za prijavo oziroma vložitve prošnje. Občan, ki želi pridobiti stanovanje, vloži prošnjo z vsemi potrebnimi podatki in dokumentacijo, s katero dokazuje upravičenost pri komisiji za stanovanjska vprašanja, ki deluje v okviru posamezne krajevnne skupnosti, kjer upravičenec želi pridobiti stanovanje. Ta komisija obravnava prošnje in lahko preveri dejansko stanje. V roku 30 dni po zaključenem roku prijav komisija objavi t.i. prednostno listo za pridobitev stanovanj, in sicer se objava vrši na krajevno običajen način (oglasna deska pri krajevnih skupnostih). Občan oziroma upravičenec ima pravico, da ugovarja podatkom prednostne liste, in sicer v roku 15 dni. Ko komisija za stanovanjska vprašanja pri krajevnih skupnostih glede na podane pripombe in predloge ponovno preveri dejansko stanje, dostavi dokončni predlog prednostne liste komisiji za dodelitev stanovanj, zgrajenih s sredstvi za družbeno pomoč pri samoupravni stanovanjski skupnosti občine Ravne na Koroškem. Ta komisija potem odloča o dodelitvi stanovanj po predloženi prednostni listi. Pravnomočna odločba daje upravičencu pravico razpolagati z dodeljenim stanovanjem. S pravilnikom je tudi določeno, da je možno zoper odločbo ugovarjati in tudi določa postopek za rešitev ugovorov. Vse dotlej, dokler komisija posameznih ugovorov ne reši, odločba ni pravnomočna in tudi ne izvršljiva.

V posebnem postopku pa je možno sprožiti spor pri poravnalnem svetu samoupravne stanovanjske skupnosti, če občan ni zadovoljen z odločitvijo, ki je bila sprejeta po njegovem ugovoru, in če smatra, da so bile kršene njegove pravice.

Merila za dodeljevanje stanovanja

Upravičenci lahko pridobijo stanovanje, katerega velikost je odvisna od števila članov gospodinjstva, v katerem upravičenec živi. Za člana gospodinjstva se po pravilniku štejejo: zakonec, otroci, pastorki in posvojenci, starši obeh zakoncev ter osebe, ki jih je upravičenec dolžan vzdrževati po zakonu in s katerimi skupaj živi v gospodinjstvu. Za člana gospodinjstva se šteje tudi oseba, ki z upravičencem trajno živi v skupnosti in sicer nepretrgoma najmanj dve leti ali več (izvenzakonska skupnost).

Velikost stanovanja pa je v odvisnosti od članov gospodinjstva naslednja:

- za 1 osebo do 28 m²,
- za 2 osebi do 42 m²,
- za 3 osebe do 57 m²,
- za 4 osebe do 66 m².

Mlade družine, upokojeni občani in upravičenci do stalne denarne pomoči pa lahko pridobijo: če je upravičenec sam, garsonjero v velikosti do 28 m², drugače pa za več članov enosobno stanovanje v velikosti do 42 m².

Smernice za zamenjavo stanovanj

Pravilnik omogoča zamenjavo stanovanj ostarelim in bolnim občanom, če bi le-ti občani razpolagali s prevelikimi stanovanji ter bi želeli pridobiti manjše in primernejše stanovanje. Ravno tako pravilnik določa, da se omogoči socialno šibkejšim upravičencem pridobitev starejšega stanovanja z nižjo stanarino. Podrobnejši postopek ni določen, ampak je prepuščeno presoji, s kakšnimi pogoji se lahko izvrši zamenjava. V postopku zamenjave pa sodelujejo tudi drugi zainteresirani dejavniki.

Smernice za sestavo prednostne liste

Pri sestavi prednostne liste za dodeljevanje stanovanj so organi, ki delujejo v postopku, dolžni

upoštevati pri določanju prednostne liste zlasti še naslednje:

a) oceno stanovanjskih in drugih razmer, v katerih živi prosilec;

b) višino dohodkov prosilca in članov njegovega družinskega gospodinjstva;

c) podatke o času bivanja prosilca in članov njegovega družinskega gospodinjstva na območju občine Ravne na Koroškem;

č) podatke o času neprekinjene zaposlitve prosilca na območju občine Ravne na Koroškem;

d) druga dokumentirana mnenja organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti, pristojnega organa občinske skupščine, sindikalne organizacije, skupnosti socialnega skrbstva ali kakšne druge strokovne organizacije s področja zdravstva.

Točkuje se le eden od navedenih kriterijev.

5. Nepopolne družine (samohranilci)	30
6. Stalno bivanje v občini Ravne na Koroškem — za vsako letno bivanje v občini od dopolnjenega 16 leta naprej	po 5
7. Stalna zaposlitev v občini Ravne na Koroškem — za vsako zaposlitev v občini	po 5
8. Če je znašal mesečni povprečni dohodek na člana družinskega gospodinjstva v primerjavi s povprečnim mesečnim čistim OD v SRS v preteklem koledarskem letu se vloga prosilca točkuje:	
— nad 50 %	0
— nad 40—50 %	20
— nad 30—40 %	40
— nad 20—30 %	60
— nad 15—20 %	80
— manj kot 15 %	100

Samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu je dolžna seznaniti občane — interesente za pridobitev stanovanja enkrat letno.

Kot je uvodoma navedeno, je bil pravilnik sprejet 25. novembra

1976 in je samoupravna enota za družbeno pomoč v stanovanjskem gospodarstvu samoupravne stanovanjske skupnosti Ravne na Koroškem v letu 1977 že začela postopek za pridobitev stanovanj za leto 1977.

Upravičenost do stanovanja po pravilniku, se vrednoti po naslednjih kriterijih in s številom točk, kakor sledi:

	Točke
1. Ocena stanovanjskih razmer prosilca	70
a) podnajemniki	50
b) sstanovanalci-prosilci brez stanovanja	50
c) imetniki stanovanjske pravice na neprimernem stanovanju	50
d) stanovanjska površina, ki odpade na enega člana gospodinjstva	72
do 4 m ² na osebo	64
nad 4—5 m ² na osebo	56
nad 5—6 m ² na osebo	50
nad 6—7 m ² na osebo	45
nad 7—8 m ² na osebo	40
nad 8—9 m ² na osebo	35
nad 9—10 m ² na osebo	30
nad 10—11 m ² na osebo	25
nad 11—12 m ² na osebo	21
nad 12—13 m ² na osebo	18
nad 13—14 m ² na osebo	15
nad 14—15 m ² na osebo	12
nad 15—16 m ² na osebo	9
nad 16—17 m ² na osebo	6
e) stanovanje brez kuhinje (se točkuje samo pri poročenih prosilcih in materah samohranilkah)	20
f) souporaba kuhinje (se točkuje samo pri poročenih prosilcih in materah samohranilkah)	10
g) souporaba spalnice	10
h) prehodna spalnica	5
i) souporaba WC (se točkuje samo v primerih, ko uporabniki niso družinski člani)	5
j) stanovanje brez kopalnice	5
k) souporaba kopalnice (se točkuje samo v primerih, ko uporabniki kopalnice niso družinski člani)	2
l) splošna kvaliteta stanovanja (po oceni z obrazložitvijo komisije) do	30
m) v zgradbi ni vodovoda	10
2. Socialno-zdravstveno stanje članov družine	
a) bolni otrok	
— duševno ali telesno prizadeti otroci	60
— trajne in ponavljajoče se bolezni dihal	40
— ostala trajna in ponavljajoča se obolenja	20
— ostala obolenja (po ocenitvi komisije) do	20
b) bolni staršev	
— duševno oboleli	60
— težja invalidnost	60
— ostala trajna obolenja	30
3. Ločeno življenje staršev in otrok	30
4. Bivanje v neprimernih stanovanjih	
— bivanje v kolibah, v začasnih ali v zasilnih stanovanjih, v stanovanjih 6. ali 7. kategorije	150
— vlažno — mračno kletno stanovanje	120
— vlažno stanovanje	80
— kletno stanovanje	80
— podstrešno-vlažno mračno stanovanje	120
— podstrešno stanovanje	80

NAŠE KRAJEVNE SKUPNOSTI:

Vaška skupnost Leše

Tokrat smo za našo rubriko izbrali Leše ter se pogovorili o delu in problemih te vaške skupnosti z njenim predsednikom Filipom Jelenom, upokojenim rudarjem.

»Dobrih pet let je od tega, ko smo si krajanje Leš zaželeli, da bi imeli tudi mi svojo vaško skupnost. Danes pa lahko rečem, da v naši občini in verjetno tudi drugje vaške in podobne skupnosti, v katerih ni industrije, težko delujejo.«

»Kako ste na Lešah pričeli izvajati program krajevnega samoprispevka?«

»Leta 1975 se nam je uresničila dolgoletna želja, da smo si s pomočjo krajevnega samoprispevka uredili ter asfaltirali okoli 6000 m² lokalnih cest. Takrat smo uredili tudi del kanalizacije, ki je skupno z asfaltiranjem stala 3.400.000 dinarjev.«

»Kaj nameravate narediti na Lešah v tem letu?«

»Tudi letošnji plan naše vaške skupnosti je dokaj obširen. Med prvimi deli je obračališče avtobusov. Moramo pa položiti še nekaj kvadratnih metrov asfalta na lokalni cesti v zgornjem delu Leš. Seveda moram povedati, da nam bo za to potrebna sredstva posodila prevaljska krajevna skupnost, saj bi sicer morali počakati na svoj program do leta 1979.«

»Slišali smo, da bo vaška skupnost Leše postala še v tem letu samostojna krajevna skupnost. Koliko resnice je v tem?«

»Mislim, da je o tem sedaj govoriti precej preuranjeno. Že prej sem dejal, da krajevne skupnosti, ki nimajo v svojem območju industrije, zelo težko obstajajo. Preden bodo lahko Leše postale samostojna krajevna skupnost, bo treba rešiti problem financiranja krajevnih skupnosti v naši občini sploh.«

»Kako pri vas delujejo družbenopolitične organizacije. Kako

so Lešani zadovoljni s kulturnim življenjem?«

»Prav z delom družbenopolitičnih organizacij se lahko pohvalimo. Vse delovne akcije slonijo na ramenih naših mladih krajanov. Seveda jim pri tem priskočimo na pomoč tudi starejši. Za kulturno življenje pa smo lahko hvaležni samo mladini, ki deluje v svoji organizaciji, saj so prav oni v zadnjih letih zabeležili vidne uspehe pri oživljanju kulture na Lešah. Mladi so zares poživili naš kraj.«

»Kljub temu pa verjetno imate kot predstavnik krajanov Leš kako skrito željo.«

»V vseh letih nazaj je bilo ogromno želj, žal se nam niso uresničile vse. Eno bi rad povedal. Leta 1965 smo Lešani pričeli z udarniškim delom pri izkopih za temelje kulturnega doma. Žal je ostal kljub že izdelanim načrtom in volji krajanov nedograjen, saj smo morali kmalu že izkopane temelje zasuti. Kljub vsemu našemu napredku še do danes Leše niso dobile vsaj bolj primerne dvorane. Pa še nekaj me zanima. Ne vem, zakaj nočejo v dolini spoznati, da cesta Prevalje—Leše, odkar je bila zgrajena, pobere precej denarja, saj se zapored rušijo podporni zidovi, ki niso bili obnovljeni istočasno s cesto.«

Ob koncu naj še zapišemo, da so družbenopolitične organizacije in vaška skupnost Leše poskrbele za informiranost svojih krajanov, saj enkrat mesečno izdajo svojo krajevno glasilo.

F. Rotar

IZREKA

Le po stopnicah gre pot na vrh stopnišča.

Duša je ladja, pamet krmilo in resnica pristanišče.

ZAKAJ RAZLIČNE IZDAJE ISTIH KNJIG

Pozoren bralec se srečuje z različnimi izdajami istega leposlovnega dela. Če ne gre za preprosto ponatisovanje, kadar teh knjig zmanjka, so to običajno besedila, ki jih štejemo v klasiko slovenske književnosti, npr. Prešernove Poezije, Jurčičev Deseti brat, Prežihovi Samorastniki itn. Te izdaje se med seboj precej razlikujejo kljub enakemu osnovnemu tekstu, ker so namenjene različnim zahtevam bralcev.

Najbolj so razširjene **poljudne** izdaje. Te imajo zvečine samo besedilo, redko še krajši zapis o avtorju in delu. Namenjene so ljubiteljskemu branju, ko spoznavamo usode nekih ljudi (proza) ali misli in čustva v lepi obliki (poezija). Bralec in knjiga si v takšnem kontaktu popolnoma zadoščata.

Solske izdaje imajo na koncu esej o pisatelju in delu ter opombe o manj znanih izrazih v besedilu (npr. narečne, zastarane

besede, imena itn.) Avtor in knjiga sta razložena v zgodovinskem času in prostoru, orisan je tudi njun pomen. Bralec teh knjig ne bere le za zabavo, temveč zato, da skozi spoznava tudi kulturno zgodovino svojega naroda ter prepletenost družbenega z umetniškim in se tako zavestno izobražuje.

Zaključene **znanstvene** izdaje leposlovja so pri nas zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev. Pri njih sledi besedilom zelo natančna in obsežna analiza nastanka posameznih del. Ta upošteva vse dokumente, ki se nanašajo na tisti čas, biografske podatke, izjave sodobnikov, skratka, osvetli delo z vseh možnih pozitivističnih vidikov. Opombe na koncu so v primerjavi z onimi v šolskih izdajah pikolovsko natančne. Te knjige seveda omogočajo študij pisateljev in njihovih del z najrazličnejših vidikov.

DUŠILEC ROPOTA

Leto 1977 je razglašeno za leto varstva in izboljšanje človekovega življenjskega in delovnega okolja. Leta 1971 pa je izšel zakon oz. pravilnik o splošnih ukrepih in normativih za varstvo pri delu pred ropotom v delovnih prostorih. To pomeni, da poleg drugih, tudi nas proizvajalce pnevmatičnih strojev obvezuje, da skrbimo za sredstva, ki preprečujejo hrup teh strojev. Za stroje, ki se potrebujejo v kovinsko-predelovalni industriji, smo hrupnost delno zmanjšali s konstrukcijo oz. če so pogoji ugodni (prostor), je že samo s tem načinom dosežena dovoljena meja ropota. Sicer pa v kombinaciji z dušilecem zvoka zmanjšamo hrup do dovoljenega območja v vseh pogojih, seveda velja to za tako imenovano rotacijsko pnevmatiko.

Za batne pnevmatične oz. stroje, katere večinoma uporablja ekstraktivna industrija, gradbeništvo — visoke in nizke gradnje, kamnolomi in industrija okrasnega kamna, je ta stvar težja. Toda upamo, da bomo kmalu skupaj s sodelavci v prototipni

delavnici, ki ima že dobre uspehe, in z dosežki v svetu, vso stvar zadovoljivo rešili.

Dušilec, ki ga osvajamo, ima naslednje karakteristike: pri 6 barih je še ropot 77 dB (A) (decibelov). To je tudi najpogostejši obratovalni pritisk. Ropot pa je manjši od dovoljenega. Pri 8 barih pa doseže dušilec stopnjo ropota 80 dB (A), vse v oddaljenosti 1 m (od vira ropota do sprejemnika).

Če pritisk zraka še naprej zvišujemo, se hrup zelo malo povečuje in npr. pri 10 barih imamo hrup z 82 dB (A).

Omenjeni pravilnik pa dovoljuje 90 dB (A), da je sluh zavarovan pred okvaro. Ta nivo ropota je dovoljen na delovnih mestih in v delovnih prostorih, kjer je fizično delo, ki ne zahteva mentalnega napenjanja in ne slušnega opažanja okolja. In precizira se še dalje, da omenjeni ropot povzroča naprava ali priprava, katero delavec neposredno vodi ali ji streže.

Avust Knez, dipl. inž.

Bibliofilske ali ljubiteljske izdaje so namenjene sladokuscem. Ob njihovem nastajanju se v počastitev naših največjih besednih umetnikov lahko izživi opremitelj (slikarji, arhitekti), ob lepih izdelkih pa kupci. Besedila so tu natisnjena na posebnih vrstah papirja, opremljena z vinjetami ali reprodukcijami umetniških del, vezava je umetelna in uporablja dragocena usnja itn. Te knjige so gotovo bolj namenjene ogledovanju, občasnemu listanju in posedovanju kot branju.

Na **skrajšane** izdaje naletimo pri učenju tujih jezikov in pri nekaterih mladinskih knjigah. Američani pa prakticirajo tudi krajšanje romanov, kot npr. »Vojna in mir« za žepne izdaje. Zdi se jim predolgi za poprečnega bralca, pa jim izrežejo dolge opise, meditacije in obrobne dogodke. Če se nam tako početje zdi že na meji zakonitosti, pa pri drugih izdajah te vrste nimamo pomislekov.

Začetnik dobi na ta način vsaj osnovni pojem o književnosti naroda, čigar jezik se uči in bo gotovo prej segel po originalu, kot bi sicer. Zane so skrajšane izdaje Robinsona, Tisoč in ene noči, Dekameron itn.

Od okusa, razpoloženja in potrebe je torej odvisno, po kakšni

Čiščenje okolja?

izdaji bomo segli. Dobro pa je vedeti, da je seveda prav toliko in še več različnih načinov branja, kolikor vrst je izdaj istih knjig. Toda to se zdi že druga tema.

Marjan Kolar

S KNJIŽNE POLICE

DOMAČA DELA

Vanek Šiftar, Razvoj ljudske oblasti med NOB v Jugoslaviji. Izbrani dokumenti. Maribor, Obzorja 1976. 364 strani 100 din.

Izbora zgodovinskega gradiva je nujno potreben za študij na visokih šolah, kot pripomoček za strokovnjake ter vse, ki jih snov zanima. V prvem delu so objavljeni dokumenti o razvoju ljudske oblasti v Sloveniji od proglasa CK KPS s konca aprila 1941, do zakona o narodni vladi Slovenije. Drugi del obsega dokumente vrhovnih organov ljudske revolucije v Jugoslaviji.

Ivan Kristan, Družbena ureditev SFRJ. Maribor, Obzorja 1976. 268 strani 92 din.

Čeprav je knjiga zasnovana kot učni pripomoček za srednjo politično šolo pri CK ZKS, je zanimiva tudi za druge. Prvi del obravnava najpomembnejša obdobja našega ustavnega razvoja do nove ustave l. 1974, drugi pa veljavno družbeno ureditev.

Tristo narodnih in drugih priljubljenih petih pesmi. Ljubljana, CZ 1977. 253 strani.

Dejstvo, da je to že šesti ponatis zbirke v miniaturni izdaji, pove pravzaprav vse. Zepni format, razporeditev pesmi po abecednem redu začetnih verzov, dober izbor, vse pesmi se pojejo, vse to je knjižico razširilo doma in na tujem.

PREVODI

Dorothy Eden, Govori mi o ljubezni. Roman. Ljubljana, CZ 1977.

Kraj dogajanja: Anglija, čas: konec prejšnjega stoletja do 1. svetovne vojne, zgodba: on jo je poročil zaradi njenega denarja, ona pa ga ljubi zares, čeprav si

on najde drugo. Založba pravi: »Branje za vsakogar, zlasti za žensko občinstvo, vendar takšno branje, ki ni brez umetniške cene.«

Johannes M. Simmel, Kje je tvoj brat Abel. Roman. Ljubljana, CZ 1977. 652 strani 240 din.

Konflikt med bratoma, Egipt med vojno z Izraelom. Kritični sodobni roman in detektivka v eni knjigi. Simmel jih proizvaja na tekočem traku, založbe tiskajo, prevajalci prevajajo, bralci, ki si želimo sprostitev z umetno napetostjo od pravih, pa beremo. Založba: »Globlje misli potem še dolgo spremljajo človeka in ga podzavestno oblikujejo.«

Rudolf Horstmann, Oblaganje stropov tal in sten. Strokovni priročnik. Ljubljana, Tehnična založba Slovenije 1976. 108 strani. 60 din.

V knjigi je obilo praktičnih nasvetov za sodobno opremo stanovanj. Precej je mišljena tudi kot protest proti dragim obrtniškim storitvam ter kot poziv na lastno spretnost. Založnica ima na voljo komplet 8 knjig.

Po Knjigi 77/1—2

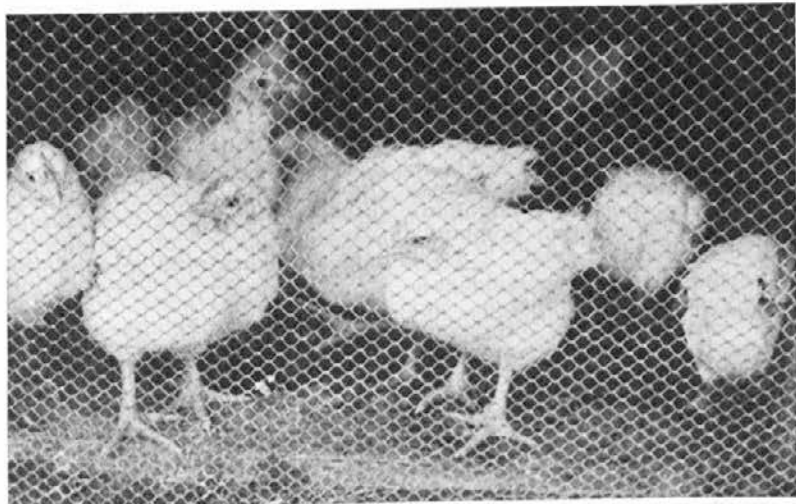
MISLI

Tudi če ostane le malo časa, gost vseeno mnogo vidi.

Če bi bile ženske iz stekla, bi bile kljub temu neprozorne.

Ptiču je navadna veja ljubša od zlate kletke.

Tisti, ki joče, ima le eno skrb, tisti, ki se smeje, tisoč.

Zelja in resničnost

Komunisti o gospodarjenju in varstvu okolja v občini

Komite občinske konference ZKS Ravne je na svoji seji 28. 3. 1977 obravnaval rezultate gospodarjenja OZD v l. 1976 ter problematiko varstva okolja v občini Ravne. Na podlagi gradiva in razprave je sprejel naslednja

STALIŠČA IN SKLEPE

REZULTATI GOSPODARJENJA OZD V LETU 1976

1. Komite občinske konference ZKS ugotavlja, da so OZD s področja gospodarstva v preteklem letu, v letu zaostrenih pogojev gospodarjenja dokaj zadovoljivo razreševale nastalo situacijo in po zaključnih računih za leto 1976 izkazale v glavnem pozitivne rezultate.

2. Po zbirnih podatkih za občino Ravne na Koroškem je iz zaključnih računov v primerjavi z letom 1975 razvidno, da je dosežen celotni dohodek indeksno 109%, dejansko doseženi dohodek 103%, ostanek dohodka porazdeljen na sklade 53%, družbeni proizvod 104%, nekrute izgube 85%, sredstva za reprodukcijo 110%, zaloge 112%, povprečno izplačan neto OD na delavca 110%, število zaposlenih 100% in se v gospodarstvu v primerjavi z letom 1975 ni spremenilo.

3. Celotna primerjava vseh kazalcev je sicer proti letu 1975 zadovoljiva, če pa jih primerjamo s planom, postavljenim za leto 1976, žal moramo ugotoviti, da doseženi rezultati v letu 1976 niso najboljši in se na nekaterih področjih gospodarska situacija poslabšuje.

To pa zahteva, da v letošnjem letu vložimo velike napore za izboljšanje gospodarskega stanja, za spreminjanje družbenoekonomskih odnosov in vključevanje vseh stimulativnih dejavnikov, s katerimi se bodo odpravljali stagnacija produktivnosti, uravnilovski odnosi, večal izvoz in podobno. Z združevanjem sredstev, dela in vseh naporov je treba odločneje premagovati zaostanost v razvoju, odpravljati razkorak med predelovalno in bazično industrijo, proizvodnjo in trgovino in smeje načrtovati nadaljnji razvoj, s katerim bi se povečala socialna varnost delovnih ljudi v občini Ravne na Koroškem.

4. Osnovne organizacije in stalni aktivni ZK so dolžni obravnavati dosežene gospodarske rezultate v svoji TOZD in se zavzeti za odpravljanje vzrokov izgub oziroma vzrokov, zaradi katerih TOZD ne morejo poravnati vseh samoupravno sprejetih obveznosti in vzrokov, zaradi katerih slabi njihova reprodukcijska sposobnost. Komunisti so dolžni aktivno sodelovati v tej družbeno pomembni akciji v vseh sredinah, kjer živijo in delajo.

5. V vseh temeljnih samoupravnih organizacijah združenega dela je treba ponovno pregledati, kako so urejeni dohodkovni odnosi med delavci, zaposlenimi v TOZD, in delavci v

skupnih službah ter urediti takšne odnose svobodne menjave dela, kot jih določa zakon o združenem delu.

Sekretarji osnovnih organizacij ZK skupaj s predsedniki osnovnih organizacij sindikata morajo imenovati strokovno politične komisije z nalogo, da pregledajo samoupravne sporazume, s katerimi so urejeni odnosi med TOZD in teh s skupnimi službami in tako ugotovljene rešitve primerjati z zakonom o združenem delu. Komisije morajo na osnovi ugotovitve izdelati poročilo in predlagati osnovnim organizacijam aktivnosti, ki jih je treba izvajati, zato da se bo na tem področju začel uresničevati zakon o združenem delu in s tem krepiti delavčev položaj v združenem delu. To nalogo je treba opraviti do konca aprila 1977. Sekretarji pa so dolžni poslati kopijo poročila na občinski komite do 5. maja, ker se bo na osnovi teh poročil pripravila 10. seja občinske konference ZKS.

6. Komisije morajo pregledati tudi, kako so izoblikovani kriteriji in merila za stimulativno nagajevanje in pridobivanje osebnih dohodkov po delu, posebno še, v kakšnem odnosu so delavci v skupnih službah pri pridobivanju osebnih dohodkov glede na njihov delež v uspehu TOZD oziroma ugotoviti ali sploh obstaja dohodkovna soodvisnost ali proračunski sistem.

7. Osnovne organizacije morajo do 15. maja 1977 obravnavati poročila in predlagane aktivnosti ter sprejeti konkretne akcije ter zadolžitve za vsebinsko uveljavljanje TOZD in uresničevanje zakona o združenem delu in članom občinske konference dati stališča za konferenco.

8. IS SO mora pregledati in analizirati doseganje dohodka in ostanek dohodka ter njegovo porabo v občini in predlagati ukrepe za spremembe na področju osebne, skupne, splošne in investicijske porabe v skladu z možnostjo razpoložljivega dohodka. Enako so dolžni storiti poslovodni organi v TOZD, KS in SIS.

S takšno kompletno analizo se mora seznaniti zbor združenega dela pri obravnavi srednjeročnih planov SIS in KS.

9. Komite OK ZKS predlaga IS SO, Zelezarni Ravne, Rudniku Mežica in Instalaterju Prevalje, da do konca aprila 1977 preučijo možnosti za nove skupne rešitve v nadaljnjem razvoju kovinsko-predelovalne industrije in za večje zaposlovanje žensk in vseh delovno sposobnih ljudi na podlagi združevanja dohodka in enotnega reševanja skupnih problemov. Pobudo za realizacijo te naloge naj prevzame IS SO Ravne na Koroškem. O uspešnosti uresničevanja te naloge bo IS obvestil občinski komite in konferenco ZKS takoj po opravljeni nalogi.

Prav tako predlagamo IS SO, da skupaj s predstavniki TOZD in OZD preučijo možnosti za boljšo preskrbo in razvoj trgovine, kakor tudi na drugih po-

dročjih, kot npr. zaposlovanje žensk, delovno sposobnih invalidov itd.

10. Komunisti so se dolžni upreti neupravičenim zahtevam in pritiskom za povišanje cen, ker tak način razreševanja vodi samo v večjo stopnjo inflacije in razvrednotenje dosedanjih prisrževanj stabilizacije našega gospodarstva.

VARSTVO OKOLJA

V letu 1976 je občinska konferenca na svoji 7. seji, ko je obravnavala uveljavljanje družbenega planiranja in ocenila srednjeročne plane, sprejela stališče, da se morajo srednjeročni plani za obdobje 1976—1980 dopolniti še z aktivnostmi za varstvo okolja. Odgovorni komunisti v TOZD so dolžni plane pregledati in v kontinuiranem procesu planiranja vključiti aktivnosti za varstvo okolja.

1. Komite je v smislu uresničevanja stališč 7. seje in 9. seje občinske konference ZKS obravnaval celotno problematiko varstva okolja. Ugotovil je, da je k razreševanju tega vprašanja treba pristopiti zelo celovito in pri tem angažirati najširši krog delovnih ljudi in občanov, kakor tudi vzgojnoizobraževalne ustanove in druge strokovne institucije.

2. Komite OK ZKS je sprejel program aktivnosti za varstvo okolja, ki se vključuje v aktivnosti tedna komunista za leto 1977. Osnovne organizacije naj ta program obravnavajo, ga konkretizirajo in sprejmejo svoje aktivnosti ter zadolžitve za hitrejšo odpravljanje povzročiteljev onesnaževanja.

3. IS SO Ravne na Koroškem predlagamo, da celovito obravnavajo varstvo okolja in predlaga skupščini sprejem odloka, s katerim bi se preprečevalo onesnaževanje vode, zraka in okolja.

4. Komite se je tudi seznanil s protestnimi pismi: pismo kmetov kooperantov, pismo zbora delavcev TOZD Žaga Mušenik in pismo zbora delavcev delovne skupnosti OS Miloša Ledineka Črna na Koroškem. V pismih so izražene težave in problemi, ki jih povzroča Rudnik Mežica s topilnico svinca v Žerjavu. Tako zaradi emisije plinov v krajih Žerjav, Črna na Koroškem in v

njeni okolici ni mogoče normalno delati, imeti pouka oziroma gospodariti na posestvih, kadar nastopa inverzija plinov. Poleg tega pa je storjena precejšnja škoda na gozdovih, rastlinstvu in živalstvu.

5. Za razreševanje tega problema je bil na iniciativo komiteja in KK SZDL 26. februarja posvet v Črni. Vključile so se tudi inšpekcijske službe, izvršili so se številni posveti v Rudniku Mežica. IS SO je o tem vprašanju imel tudi razširjeno sejo v rudniku Mežica in sestal se je še rudniški komite ZKS z nalogo, da se sprejmejo v tej delovni organizaciji ukrepi, ki bi se jih moralo uresničevati in s katerimi bi se zmanjšale emisije plinov v zraku.

6. Rudnik Mežica je v svoji informaciji obvestil komite občinske konference, da se obvezuje, da bo:

— do jeseni 1977 postavil filter, s katerim bo vsa emisija prahu omejena pod dovoljeno mejo;

— do konca leta naredil kvalitativno analizo vseh ostalih škodljivih emisij;

— do konca leta izdelal tehnološki program za preprečitev emisije žveplovega dioksida;

— do marca 1978 izdelal program in projekt priprave akumulatorskih odpadkov za nadaljnjo predelavo;

— do konca leta 1977 očistil reko Mežo od flotacijskega mulja.

Do realizacije teh nalog bo izvedel še naslednje dodatne ukrepe:

— Meteorološki zavod SRS bo še v mesecu marcu in aprilu izvršil balonske meritve na področju Žerjava, ki bodo osnova za:

a) določitev parametrov in zakonitosti za določevanje inverzijskih pojavov,

b) izbiro merilnih mest in instrumentov, ki bodo določevali začetek inverzijskih pojavov,

c) nadaljnji študij inverzijskih pojavov na področju Mežiške doline in na osnovi tega sprejem ukrepov za odpravo plinov SO₂.

Takoj bodo nabavili merilne instrumente in jih namestili na določena mesta,

— V izrazitem času inverzije (sončno) v času od 7. do 9. ure bodo za ta čas, dokler še ne bo meritev, ustavljali obratovanje

Tudi plotovi so lahko lepi

prazarne, predelavo akumulatorjev in ne bodo šaržirali bobnastih peči.

7. Na razširjeni seji rudniškega komiteja ZKS 24. marca so sprejeli podporo k predlaganim ukrepom vodstva Rudnika Mežica in sprejeli stališče, da se o tem informira delovne ljudi in občane v Črni in Mežici, ter pozvali vse družbenopolitične organizacije, da se maksimalno angažirajo za uresničitev teh ukrepov.

8. Komite občinske konference ZKS je ocenil vsa dosedanja prizadevanja in ugotovil, da se v preteklosti v Rudniku ni dovolj aktivno razreševala problematika čiščenja plina, čeprav tudi tega, kar je bilo že storjeno ne gre podcenjevati. Kljub temu pa zahteva obstoječa tehnologija in kapacitete topilnice svinca v Zrjavu učinkovitejše čiščenje plinov s filtri ustrezne kapacitete in lastnosti.

9. Prizadevanje Rudnika Mežica kaže, da se problema resno zaveda in da bodo vsi ukrepi uperjeni v odpravo dimnih plinov s prekomernim zastrupljanjem in onesnaževanjem.

10. Komite OK ZKS je mnenja, da je treba vzporedno z reševanjem onesnaževanja zraka in vode v rudniku izdelati realno možno projekcijo nadaljnjega razvoja in povečevati tisto proizvodnjo, ki bo imela dolgoročno surovinsko bazo in perspektivo. V ta namen morajo IS SO, Rudnik Mežica, Železarna Ravne, Instalater Prevalje, Gradis Ravne in drugi zainteresirani sodelovati in skupaj načrtovati, kot je to predvideno v stališču 9.

11. Komite OK ZKS daje podporo sedanjemu programu ukrepov in poziva Rudnik Mežica, da ga dosledno uresniči.

12. SZDL naj čimprej skliče sestanke s kmeti kooperanti, občani KS Črna in drugimi prizadetimi z nalogo, da se občani temeljito seznajajo s celotno problematiko in predlaganimi ukrepi.

3. Komite OK ZKS bo sproti bedel nad uresničevanjem stališč in sklepov ter aktivno sodeloval pri njihovi realizaciji.

Edo Pogorevc

ŠKODLJIVA TELEVIZIJA

Študije škodljivosti TV oddaj za zdravje so širši javnosti znane le malo. Ljudem, ki preučujejo medicino, kamor prav posebej spadajo psihonevrologi, pa je ta škodljivost dobro znana, vendar se o njej govori manj kot npr. o škodljivosti alkohola, nikotina in raznih drugih narkotikov.

Iz študije ameriškega znanstvenika prof. Freda Emeryja »Nevarni učinki televizijskih oddaj« je moč razbrati naslednje: Mlajši gledalci lahko dobijo težje možganske poškodbe, gledanje televizije pa vpliva tudi na hitrejšo staranje. Mirovanje telesa poleg televizijskih ekranov zmanjšuje krvni obtok in delovanje srca, nič manj pa ni škodljivo za celotni živčni sistem, še posebej vid. Gledalci po oddajah doživljajo občutek praznine ali izgube časa, ki bi bil lahko izpolnjen z neposrednejšim, živim družbenim dogajanjem. Tudi med razgovori ljudje ne oblikujejo novih, izvirnih misli, temveč mnogokrat v pogovoru, vedenju in dejanjih nadaljujejo obravnavanje tistega, kar so videli v oddajah. Ljudje se vse bolj odmikajo reševanju lastnih vprašanj, njihova neprizadetost za težave drugih ljudi se stopnjuje. Občutek osamljenosti in praznine ostaja v gledalcu tudi po gledanju televizijskih oddaj.

Slikanje kot počitek od TV

Omenjene nevšečnosti nas opozarjajo, da bi moral vsak gledalec televizije kritično spremljati vplive in učinke oddaj, če hoče ohraniti in razvijati lastno duševno in telesno zdravje, pa čeprav za ceno manjše informiranosti.

-ca

NOVA JEDILNICA

Prvega aprila (ni šala!) smo odprli novo jedilnico »ob Meži«. Zgradil jo je Gradis po montažnem sistemu »vemont«, ima pa prostora za 418 oseb na eno izmeno malice.

Kaj je zdaj boljše pri naši družbeni prehrani? Predvsem ni več dolgih vrst na prosto, ki so bile pozimi in v slabem vremenu posebno zornne; tako je torej nova jedilnica razbremenila staro. Ima pa nova še nekaj prednosti.

Najprej je to dober pristop do samopostrežnega pulta, potem nima stojišč, največja pridobitev pa je dokaj prostoren bife, ki je odprt od 7. do 19. ure. Tako tisti, ki pride samo po cigarete ali osvežila, ne povzroča gneče v jedilnici.

Pomanjkljivosti so komaj omembe vredne: ni še napisov na toaletah, pa človek lahko po pomoti zaide k ženskam, če pa si že na pravem kraju umije roke, jih nima kam obrisati. Že na začetku malice namreč ni papirja. Je pa zato pohvale vredna čistoča.

Ima pa stara jedilnica le neko domačnost, ki novi še manjka: jato golobov, ki se radi dajo krmiti, in »desko malih oglasov«, kjer lahko človek zmeraj izve, kaj bi kdo rad prodal.

Torej, zares lepa pridobitev naše TOZD družbeni standard!

K.

MIRKO JURAJA

Dragi Mirko!

Težko je sprejeti resnico, da za vedno odhajaš od nas, težko se je sprijazniti z dejstvom, da smo izgubili izrednega sodelavca, tovariša in prijatelja, težko je razumeti usodo, ki je iztrgala družini ljubečega očeta in moža. Da, vse to je hudo, vendar je resnica.

Ko si nam pred dobrimi petimi meseci zaupal, da greš na pregled, ker se slabo počutiš, nisi slutil, da nosiš v sebi težko, neozdravljivo bolezen. Nam, tvojim sodelavcem, niti na misel ni prišlo, da te bomo tako kmalu za vedno izgubili.

Dragi Mirko, tvoja mladost ni bila posuta z rožami. Že kot otrok si občutil grozote pomanjkanja druge svetovne vojne. Rano ti je bila odvzeta očetovska ljubezen, katero bi v tem času tako zelo potreboval. Prikrajšan si bil za vse lepote brezskrbne rane mladosti.

Mati, katero si neizmerno ljubil in ti je takrat pomenila vse, je le s težavo skrbela za družino, zato si se moral čimprej postaviti na svoje noge. Prišel si na Ravne, da bi si pridobil prve delovne izkušnje za bodoče življenje. Tu si pridobil znanje, našel si prijatelje, ustvaril si si družino. Ravne so postale tvoj drugi dom. Tvoj skromni, tihi, a izredno ustvarjalni značaj pa ni miroval. Poleg odgovorne službe vodje servisnih delavnic ter študija na višji šoli si še vedno našel dovolj časa za aktivno delo v družbenopolitičnih organizacijah, v samoupravi, v združenju in tudi za prijatelje.

Vse do pričetka bolezni si vestno opravljal dolžnost predsednika DSSS železarne, katere ni bila lahka. Pred dobrimi tremi tedni, ko so tvoje moči že očitno opešale, si napisal svoje zadnje poročilo za občni zbor združenja šoferjev in avtomehnikov, katerega predsednik si bil. Tega poročila nisi mogel več osebno podati.

S svojim nesebičnim, strokovnim in poštenim delom na vseh področjih svojega delovanja si si med sodelavci ustvaril izredno zaupanje in spoštovanje. Tik preden si zbolel, smo te izvolili za predsednika DS transport, vendar tokrat svoje naloge ne boš mogel opraviti.

Da, Mirko, veliko truda si vložil v reševanje osebnih in skupnih načrtov in nalog, veliko tvojih načrtov pa bo ostalo za vedno nerešenih. Tvoja nesebičnost, prizadevnost in poštenost bo živela med nami, tvojimi sodelavci, tovariši in prijatelji ter te ohranila v našem trajnem spominu.

Dragi Mirko, ko se zadnjikrat za vedno poslavljamo od tebe, ti izrekamo iskreno zahvalo za tvoje nesebično in pošteno delo, za tvoje tovarštvo. Vsem tvojim, družini in svojcem, ki danes neutolažljivo žalujejo za teboj, pa izrekam v imenu vseh sodelavcev, tovarišev in prijateljev, ki smo te imeli radi, globoko sožalje.

ZAHVALA

Prijateljem in sodelavcem, ki so darovali vence, Vresovim pevcem za občuteno zapete pesmi, godbi rudnika Mežica, govornikom in vsem, ki so z nami sočustvovali ob preranem grobu našega moža in očeta Andreja Lorencija, se iskreno zahvaljujemo!

Vdova in otroci

ZAHVALA

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi našega dragega moža, očeta in brata Mirka Juraja se zahvaljujemo vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Iskrena hvala vsem sorodnikom, prijateljem, sodelavcem iz transporta, sektorja za gospodarjenje in obratnega računovodstva, sindikatu in drugim družbenopolitičnim organizacijam ter učiteljicam in učencem OŠ Prežihovega Voranca za poklonjeno cvetje in vence. Najlepša hvala vsem govornikom za poslovinne besede ter pevcem in godbi za žalostinke.

Zalujoča žena z otrokoma in mamu ter brat z družino

O ZAHVALAH

Prosimo vse sodelavce, ki v času bolezni ali ob drugih priložnostih prejmejo denarno podporo ali darilo od sindikata ali sodelavcev, naj se jim zahvalijo z razglednico, vizitko ali kako drugače.

Če bi se namreč vsi hoteli zahvaliti v Fužinarju, bi bila za to ena stran premalo, če bi se pa samo eden, dva, bi bili vsi drugi videti nevhvaležni.

Urednik

REKREACIJA IN ŠPORT

PRVENSTVO ŽELEZARNE RAVNE V KOŠARKI

Tekmovanje je bilo izvedeno v obliki ligaškega sistema med bivšimi TOZD. Prijavile so se ekipe TOZD I, TOZD II, TRO in DSSS. Po interesu in prikazani kvaliteti je bilo videti, da je košarka upravičeno uvrščena med prioritete športne panoge v Sloveniji. Čeprav je bil igralni čas na prvenstvu železarne približno enkrat krajši, so bili doseženi sorazmeroma visoki rezultati. Merilo kvalitete pa je med drugim tudi število doseženih košev.

Naslov prvaka je zaslužen osvojila ekipa DSSS, ki je imela najbolj izenačeno moštvo in je brez težav premagala vse nasprotnike.

Tehnični rezultati:

TOZD I — TOZD II 48:33,
DSSS — TRO 50:33, TRO —
TOZD II 45:40, DSSS — TOZD I
51:26, TRO — TOZD I 55:37,
DSSS — TOZD II 41:37.

Uvrstitev ekip: 1. DSSS 6 točk,
2. TRO 4, 3. TOZD I 2, 4. TOZD II
1 točka.

Vrstni red najboljših strelcev:
Petrič (TRO) 62 košev, Krenker
(TOZD I) 46, Molner in Ferarič
(oba TOZD II) po 37, Slatinšek
(DSSS) 32, Spanžel (DSS) 28,
Golob (TRO) 27, Vinkler (TRO)
26 košev, Ban (TOZD I) 25 košev,
Paradiž (DSSS) 23.

Tekmovanje je potekalo vzorno
in ni bilo nobenih pritožb. Vse
ekipe so dobro sodili nevtralni
sodniki izven železarne: Žagar,
Pušnik, Lužnik in Stopar.

PRVENSTVO ŽELEZARNE V KEGLJANJU ZA POSAMEZNIKE

Na razpis komisije za rekreacijo se je prijavilo več interesentov, kot dopuščajo možnosti uporabe kegljišča pri Lečniku.

V prvem kolu, ki je bilo v soboto, 9. aprila, je nastopilo 94 posameznikov v disciplini 50 lučajev mešano. Za sodelovanje v drugem kolu je bila predpisana norma: 195 podrtih kegljev. Doseglo jo je 15 naših tekmovalcev. Najboljši so bili: Jože Klančnik (rezalno orodje) 232, Janko Havle (industrijski noži) 218 in Alojz Korber (priprava proizvodnje) 217 podrtih kegljev. V naslednje kolo so se še uvrstili: Jože Vauče, Kristi Švab, Janko Trstenjak, Anton Lačen, Rudolf Šipek, Tomo Tasič, Ivan Mlačnik, Jože Trefalt, Ernest Trebovc, Stanko Steharnik, Janez Horvat in Jože Kotnik.

NAMIZNI TENIS

V Novem mestu je bilo medrepubliško srečanje pionirjev in pionirk z nazivom »turnir bratstva in enotnosti.« Pri pionirjih je nastopilo sedem republiških oz. pokrajinskih ekip. Prvo mesto v ekipni konkurenci je osvojila Slovenija, za katero sta nastopala tudi Ravenčana Janežič in Pavič. Za dekleta, ki so osvojila drugo mesto, so nastopile Ačkova, Horvatova in Logarjeva.

Množično je bilo tekmovanje občinskih slovenskih selekcij. Pri

pionirjih je nastopilo 32 ekip. Prvo mesto je osvojila ekipa Raven, ki je v finalu premagala Maribor s 5:3. Za naše so nastopili: Pavič, Janežič, Günter in Vrečič. Tudi dekleta so v konkurenci 24 ekip osvojila prvo mesto. Med 130 posamezniki je osvojil Pavič drugo mesto, Janežič je bil tretji, Günter pa si deli peto do osmo mesto. Pri dekletih so bile najboljše naše: Ačko 1., Logar 2. in Horvat 4.

V dvoboju prve zvezne ženske lige je Olimpija v Ljubljani premagala Fužinar s 6:1. Edino točko sta priigrali Ačko in Režonja v igri dvojic.

Dimiter Vočko, eden najbolj perspektivnih plavalcev delfina v državi

PLAVANJE

Pionirji Slovenije in Julijske Krajine so se razšli z neodločenim rezultatom. Za slovensko reprezentanco so nastopili tudi štirje naši plavalci. Maja Rodič je osvojila prvi mesti na 100 m mešano in 100 m prsno ter postavila republiški rekord na 200 m kravl. Dimiter Vočko je zmagal na 100 m delfin in 100 m mešano. Miran Kos pa je osvojil drugo mesto na 100 m hrbtno.

S tekmovanjem za pokal plavalne zveze Slovenije so plavalci zaključili pestro in po rezultatih uspešno zimsko sezono. Prvo mesto je osvojil trboveljski Rudar s 505 točkami, drugi je bil Fužinar 459 točk, tretji pa Triglav s 433 točkami. Ostalih šest ekip se ni moglo uspešno boriti s slovensko elito. Med posamezniki sta ponovno blestela Petrič in Rodičeva.

Pri Fužinarju se je tokrat izkazal Balant, ki je v disciplini 100 m hrbtno dosegel slovenski članski rekord s časom 1,02,12.

NOGOMET

V prvih prvenstvenih tekmah koroške regije so bili doseženi naslednji rezultati:

Na Ravnah so se pomerile ekipe Fužinarja in Pece. Člani so igrali neodločeno 1:1, mladinci

Fužinarja so zmagali s 6:3, pionirji pa s 3:2.

Člani Akumulatorja so premagali Ojstrico s 3:1, v mladinski konkurenci so zmagali Dravogradčani s 6:4, v pionirski pa Akumulator s 3:2.

V Radljah je zadnjeverščena ekipa Korotan premagala vodilne Radlje kar s 7:2, pri mladini so zmagale Radlje s 3:1, pri pionirjih pa Korotan s 5:2.

V članski konkurenci sta na vrhu Pece in Radlje, ki imata po 13 točk.

ATLETIKA

Na otvoritvenem mednarodnem mitingu v Novi Gorici so nastopili tudi koroški atleti. Nada Šober je zmagala v teku na 1500 m s časom 4,29,73.

TEKMOVANJE INVALIDOV

V Mariboru so se pomerili invalidi pomurske, mariborske in koroške regije v naslednjih športnih panogah: kegljanju, namiznem tenisu, streljanju, šahu in plavanju. Koroški invalidi so imeli največ uspeha v streljanju, kjer so postali ekipni prvaki, med posamezniki pa je zmagal Bricman s 183 krogi. Med kegljavci je imel največ uspeha Prinčič, ki je osvojil bronasto kolajno.

ODBOJKA

Tekmovanje v drugi zvezni ligi postaja vedno bolj zanimivo. V 14. in 15. kolu so bili doseženi ugodni rezultati za našo člansko ekipo. Fužinar je v gosteh premagal Bled s 3:2 in na domačem terenu Bovec s 3:0. V hrvatskem derbiju, ki je bil v Sisku, je Metalac premagal Karlovac s 3:1. Na vrhu so ostale le tri ekipe (Karlovac, Metalac in Fužinar), ki imajo po 12 zmag in 3 poraze. Metalac bo še gostoval na vročem terenu v Mariboru, Fužinar pa bo igral doma s Karlovcem.

V republiški članski ligi je Mežica premagala v gosteh Kamnik s 3:0, Mislinja pa Novo mesto s 3:1. V derbiju lige je Mežica na Prevaljah premagala Mislinjo s 3:2.

Članice Fužinarja zmagujejo brez težav še naprej: doma so premagale drugouvrščeno ekipo Branika s 3:0 in v gosteh Golovec tudi s 3:0.

S. f.

STRELJANJE

Na Ravnah je bilo 14. marca občinsko prvenstvo osnovnih šol. Najboljši so bili pionirji SSD Mladost Prevalje, ki so dosegli 338 krogov. Sledijo SSD Pionir Ravne 281, Mežica 263, Črna 256. Posamežno: Samo Kolar SSD Mladost Prevalje 118, Janko Komar SSD Mladost 113, Alojz Kompan Črna 113, Vilko Plaznik Mežica 110 itd.

Tudi pri pionirkah so bile najboljše ekipno pionirke SSD Mladost Prevalje z 278 krogi, SSD Pionir Ravne 201, Črna 85. Posamežno je bila prva Anita Snajder SSD Pionir Ravne 126, sledijo Darja Lihteneger SSD Mladost Prevalje 124, Veronika Sušnik SSD Mladost Prevalje 97.

Na regionalnem prvenstvu srednjih šol v streljanju z zračno puško so bili ekipno prvi mladinci Solskega centra Ravne I s 757 krogi. Sledijo: Gimnazija Ravne 709, PKS Muta 520 itn. Med posamezniki je zmagal Ivan Kajnik, SC Ravne 185, sledijo Zvonko Smonker, gimnazija Ravne 158, Franjo Paradiž, SC Ravne 157, Drago Žuželj gimnazija Ravne 156 itn. Vrstni red pri mladinkah: Marjana Kačnik 122, Danica Prošič 118, Hermina Ledinek 90 krogov itd., vse SC Slovenj Gradec.

Strelska družina »Knez Pepi« je izvedla tekmovanje za družinsko »zlato puščico«. Osvojil jo je Evgen Korinšek s 358 krogi. Sledijo: Ivan Kajnik 349, Hinko Pepčevnik 330, Anton Štrekelj 330 itn.

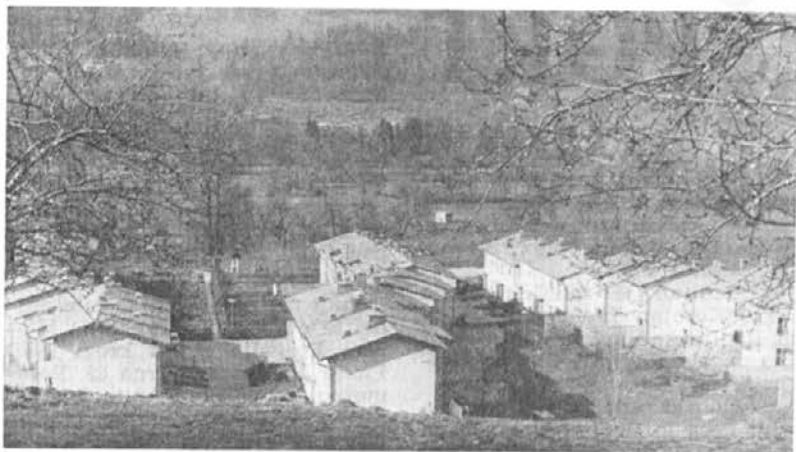
Komisija za strelski šport pri ZTKO je v marcu organizirala tekmovanje v streljanju za občinsko »zlato puščico«. Pristreljal si jo je Edi Praper »TON« Mežica s 540 krogi. Sledijo: Ivan Kajnik SD »Knez Pepi« 536, Evgen Korinšek SD »Knez Pepi« 535, Edi Plaz SD »TON« Mežica 523 itn. Predpisano normo za nastop na republiškem tekmovanju so dosegli: Edi Praper, Evgen Korinšek in Ivan Kajnik.

Konec marca je SD »Knez Pepi« izvedla družinsko prvenstvo z zračno puško za leto 1977. Zmagal je Evgen Korinšek 358, sledijo Franjo Paradiž II 322, Ivan Ovčar 313, Bernarda Paradiž 311, Peter Snajder 305, Anita Snajder 303, Miha Ferlin 299 itd. Vsi navedeni so dosegli normo »dober strelec« oziroma pionirji »pionir dober strelec«.

-ervi-

Na Mrzli gori

Brstje

150-LETNICA HRVATSKEGA GLASBENEGA ZAVODA

Ob proslavi 150-letnice Hrvatskega glasbenega zavoda je izdala skupnost jugoslovanskih PTT priložnostno znamko za 4,90 dinarja v nakladi 450.000. Hrvatski glasbeni zavod je najstarejša glasbena ustanova na Hrvatskem, ustanovljen je bil v Zagrebu 18. aprila 1827. Leta 1920 je postala glasbena šola državna in se je razvila v akademijo. Hrvatski glasbeni zavod je izdal veliko različnih skladb domačih avtorjev. Poleg tega je zbral v svoji knjižnici najbogatejšo zbirko muzikalij na Hrvatskem, v arhivu pa ima tudi nekaj dragocenih starih instrumentov.

Likovna obdelava znamke je delo akademskega slikarja iz Beograda Dušana Lučiča. Znamke so bile natisnjene v zavodu za izdelavo bankovcev v Beogradu v tehniki dvobarvne linijske gravure v polah po 9.

Frankaturna veljavnost je neomejena od dneva prodaje. Istega dne je biro za poštne znamke in tisk dal v prodajo tudi priložnostni ovitek za 2,5 dinarja oziroma ovitek prvega dne FDC za 7,40 dinarja.

100-LETNICA ROJSTVA ALOJZA KRAIGHERJA

Ob 100-letnici rojstva slovenskega književnika Alojza Kraigherja je izšla priložnostna znamka za 1,50 dinarja v nakladi milijon. Alojz Kraigher je bil rojen v Postojni leta 1877, umrl pa je v Ljubljani leta 1959. Njegovi najbolj znani drami sta »Školjka« in »Umetnikova trilogija«, ki je posvečena spominu na Ivana Cankarja. Med romani sta najbolj znana »Kontrolor Škrobar« in »Mlada ljubezen«.

Kraigher je bil sodobnik slovenske moderne, živel je skupaj s Cankarjem in se sam štel za njegovega učenca. Skoraj v vseh svojih delih je brezobzirno razkrinkaval dvojno moralno meščanske družbe.

Likovna in grafična rešitev znamke je delo akademskega slikarja Andreja Milenkoviča iz Beograda. Znamke je natisnil zavod za izdelavo bankovcev v Beo-

gradu v tehniki dvojne ofseta v polah po 9.

Frankaturna veljavnost je neomejena od dneva prodaje dalje, to je od 11. aprila 1977. Istega dne sta šla v prodajo priložnostni ovitek za 2,50 dinarja oziroma ovitek prvega dne FDC za 4,00 dinarja. f. u.

NOVO VODSTVO INVALIDOV

Novo izvoljeni člani krajevnega odbora društva invalidov so na konstitutivni seji v marcu razdelili funkcije in zadolžitve. Za predsednika KO je ponovno bil izvoljen Ivan Hočvar iz elektroobrata, ki je ta odbor vodil že minulo mandatno dobo, za namestnika Franc Mikl, za tajnika Jožica Hočvar ter za blagajnika Janez Šnajder. Obenem so bili imenovani člani v nadzorni odbor ter komisije.

Podrobneje so obravnavali program dela za leto 1977 ter razdelili naloge. Pri razčlenjevanju nalog je bilo povedano, da bo ožje vodstvo izdelalo predlog za akcijo, s katero bi za delo odbora zagotovili potrebna finančna sredstva. Nekaj predlogov za možnost takšnih akcij je bilo podanih na seji, o čemer se bo ožje vodstvo še posvetovalo z vodstvi prizadevnih organizacij ter izdelalo dokončen program. Doseđanji viri dohodkov od prodanih koledarjev ob novem letu ter značaj za mednarodni dan invalidov so premajhni, da bi z njimi lahko uresničili svoj program, zato so primorani iskati druge vire. Upajo pač, da bodo v bodoče poleg sindikata naleteli na večje razumevanje tudi pri drugih organizacijah.

-ca

DVE ODOBBI ŽIVLJENJA

Življenje ima dvojne obdobje, časovno sicer neenakih, njihova značilnost pa je v tem, da se najdemo zaradi njih na nasprotnih bregovih.

● V prvem iščemo oštarije, v drugem — apoteke.

● V prvem čakamo na lilije in vrtnice, v drugem pa nas čakajo krizanteme.

● V prvem so nam solili pamet starši, v drugem pa otroci.

● V prvem iščemo ogledalo, v drugem se ga izogibljemo.

● V prvem so bile v ceni devize, zdaj v drugem le še devize.

● V prvem smo se srečevali z znanci v gostilnah, v drugem pa v zdraviliških ambulantah.

● V prvem smo se veselili rožnatih kuvert, v drugem pa smo zvedeli, da so še zelene, plave in bele.

● V prvem smo botaniki: vidimo rožice, vijolice, marjetice, v drugem pa zoologi in vidimo bike, kozle, opice, orangutane, gade, svinje.

● V prvem nam je mešala pamet kakšna Roza, v drugem pa skleroza.

● V prvem so se zgražali nad nami, v drugem pa mladim prav to očitamo.

● V prvem smo molčali pred materami, zdaj pred — ženami.

● V prvem smo hodili po gorah, zdaj nam je že drugo nadstropje Triglav.

● V prvem smo se veselili dedka Mraza, zdaj se ga bojimo.

● V prvem so nam starši šteli zobe, zdaj nam jih zobozdravniki odštevajo.

Herman Musec

TURŠKA MODROST

Sin je pri petih letih tvoj zapovednik, pri desetih tvoj suženj, pri petnajstih tvoja podoba, nato pa bodisi tvoj prijatelj ali sovražnik.

Prvi kozarec te spremeni v igrivo gazelo, drugi v ognjevit zebro, tretji v rjovečega leva, četrti v neumnega osla.

Trg je last tistega, ki plača.

Jeza nima oči.

Za nesrečo se ne zmeni tri leta in postala bo blagoslov.

Boljše je biti bližnjega žrtev kot njegov porok.

Za prijateljstvo dveh je potrebna potrpežljivost enega.

Ce revež obogati, opolnoči nosi sončnik.

Fotografije za to številko so prispevali: Vida Gregor, F. Rotar, oddelek za propagando in informacijska služba.

